

Местни условия

ЗА ПРАВЕНЕ

НА БИЗНЕС

2009

Всички права запазени. Не е разрешено публикуването на тази книга или на части от нея под каквато и да било форма без писменото разрешение на издателя.

Автори:

Адриана Младенова
Зорница Манолова
Методи В. Методиев
Петър Ганев

www.ime.bg
mail@ime.bg

Предпечатна подготовка: К реклама 2009

Печат: Печатница Дружба АД
София, 2009

ISBN 978-954-8624-21-3

СЪДЪРЖАНИЕ:

РЕЗЮМЕ	5
I. ВЪВЕДЕНИЕ	9
II. МЕТОДОЛОГИЯ	10
1. Индикатори	10
2. Начин на изчисляване	11
III. КЛЮЧОВИ ФАКТОРИ ЗА БИЗНЕС СРЕДАТА НА МЕСТНО НИВО	14
1. Местни данъци и такси	14
2. Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	15
3. Административни услуги, предоставяни на общинско ниво	16
4. Корупция	16
IV. ТРУДНОСТИ ПРЕД БИЗНЕСА ПРИ РАБОТАТА С МЕСТНАТА ВЛАСТ	18
V. ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ	20
1. Ниво на местните данъци	20
2. Ниво на местните такси	21
4. Електронно управление	22
5. Административни услуги	22
6. Корупция в местната власт	23
VI. ГРАДОВЕ И РЕЗУЛТАТИ	24
VII. ИЗВОДИ	55
АНЕКС 1	56
АНЕКС 2	60
АНЕКС 3	65

РЕЗЮМЕ

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” има за **цел** да изследва различията в бизнес средата на местно ниво и да посочи къде в България (в коя община или град) е **най-лесно да се прави бизнес**. Индексът включва всички 28 области в България, като всяка е представена от един град – най-големият в общия случай (областният център).

Индексът не изследва качеството на живот или богатството на хората в отделните градове. Индексът няма за цел и да покаже в кои градове бизнесът печели най-много. Нашият фокус пада единствено върху условията за правене на бизнес, при това по-скоро на административните. Не се взимат под внимание фактори като: наличие на пазар и съответно клиенти, инфраструктура, инвестиции, човешки капитал и т.н. Изследваме единствено **административната тежест, налагана върху бизнеса по формата на данъци и такси, регулации, качество на административните услуги и корупция**.

Индикатори

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” се гради върху **шест основни индикатора**, като всеки един от тях има съставни (подиндикатори). Шестте основни индикатора

имат равна тежест при определянето на крайния резултат. Индикаторите са следните:

- 1) Ниво на местните данъци
- 2) Ниво на местните такси
- 3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво
- 4) Електронно управление
- 5) Административни услуги
- 6) Корупция в местната власт

На базата на описаните по-горе индикатори¹ се определя мястото на всеки от разглежданите градове спрямо останалите градове чрез техника за **стандартизация по персентили**. Този метод е полезен за комбинирането на индикатори с различно разпределение. На базата на научни изследвания и консултации с местната власт представители на бизнеса и структури на гражданското общество стигнахме до извода, че тези шест индикатора обхващат относително пълно и цялостно условията за правене на бизнес на местно ниво в различните региони на страната и съответно **успешно отразяват различията в условията за правене на бизнес на местно ниво**, които зависят от местната власт и регионалните представители на централната изпълнителна власт.

Резултати

Резултатите от изследването са повече от любопитни. На практика липсват градове, които да се представят на най-високо ниво по всички индикатори. В общия случай градовете, които заемат най-предни позиции, се представят добре по едва два от индикаторите и на средно ниво по останалите. Това ни води до извода, че дори и градовете с най-добри условия за правене на бизнес (според този Индекс) са изправени пред много предизвикателства за подобряване на бизнес средата.

Класирането сочи, че малките градове се представят по-добре в Индекса главно поради високите нива на корупция и проблемите при предоставянето на административни услуги в големите градове. Това важи в най-силна степен за София и Варна, където именно тези показатели гърпат крайното им класиране надолу.

На първо място в Индекса е класиран **Търговище**, следван веднага от Враца и Габрово. Въпреки липсата на първа позиция по който и да било отделен основен индикатор, Търговище се представя отлично при нивото на местните такси (3-то място) и корупцията (2-ро място) и на сравнително добро ниво по останалите индикатори, което предопределя и първата му позиция в крайното класиране.

¹ За всички индикатори са изготвени съответните въпросници, групирани в „Административен въпросник“ и „Бизнес въпросник“. Чрез тях се набавят нужните данни за класирането

Враца също се представя на ниво, заемайки първа позиция при административните услуги. Въпреки това не толкова добрият резултат при местните такси отнема първото място на града в крайното класиране.

Габрово е градът с две първи места – при местните данъци и електронното управление, но не дотам доброто представяне при корупцията и административните услуги е причината за крайното трето място.

Стара Загора се нарежда на последно място след Смолян. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Стара Загора е в областта на местните такси, където градът е едва на 18-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на административните услуги и местните данъци, където Стара Загора заема 25-о място в класацията.

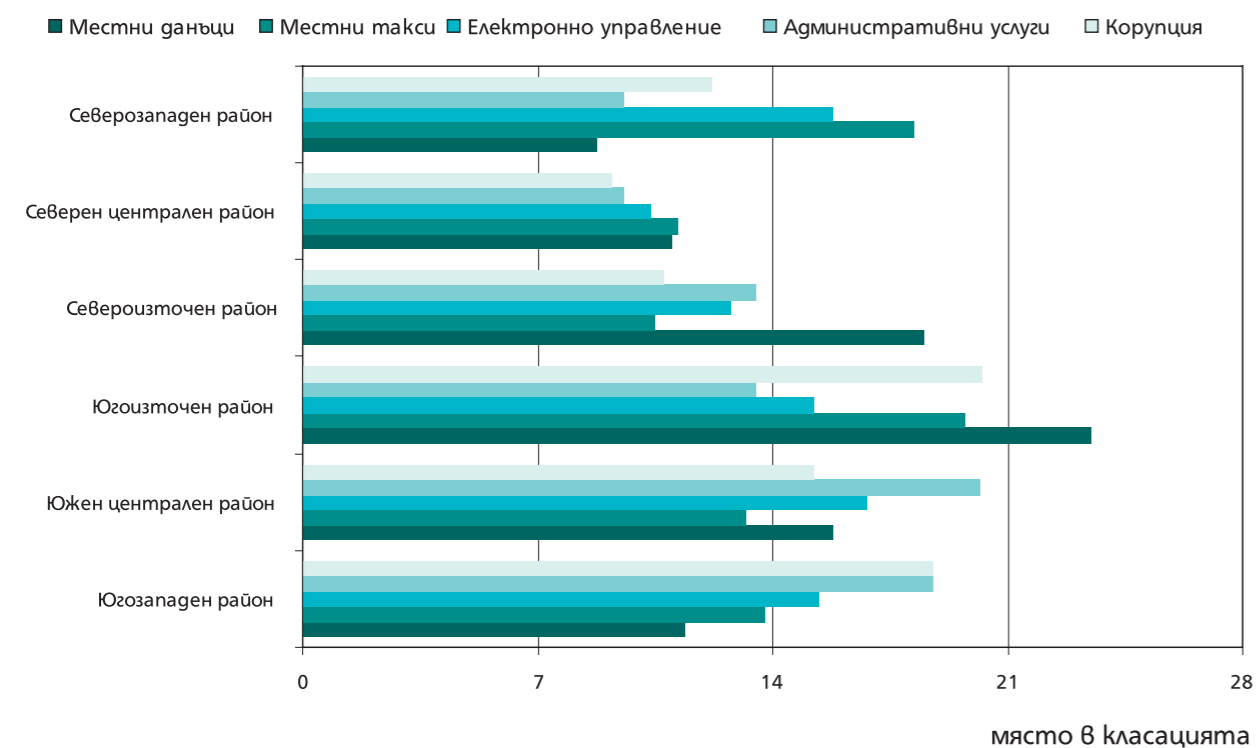
В общото класиране на 28-те големи града **София** се нарежда на 19-о място заедно със Сливен, след Хасково и преди Пазарджик. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на София е в областта на местните данъци и прилагането на електронно управление, където градът е на 5-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на административните услуги, където София заема 26-о място в класацията. По отношение на нивото на корупция мястото на София е сред тези на дъното на класацията – 23-та позиция.

Пловдив се нарежда на 10-о място след Кърджали и преди Русе. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Пловдив отбелязва в областта на нивото на местните такси, където заема 2-ро място, а най-лошата – в областта на нивото на развитие на електронното управление, където заема 25-о място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Таблица: Местни условия за правене на бизнес 2009 - класирани

Град	Място в общата класация	Място в класацията по индикатор					
		Местни данъци	Местни такси	Електронно управление	Административни услуги	Корупция	Режими
Търговище	1	9	3	10	12	2	не
Враца	2	8	14	8	1	7	не
Габрово	3	1	10	1	13	15	не
Добрич	4	16	5	1	15	9	не
Разград	4	19	8	13	3	3	не
Силистра	4	10	12	19	4	1	не
Ловеч	7	7	22	23	2	3	не
Видин	8	5	7	12	15	19	не
Кърджали	9	17	11	3	17	13	не
Пловдив	10	12	2	25	18	11	не
Русе	11	11	9	21	7	10	да
Благоевград	12	14	5	9	28	21	не
Кюстендил	13	13	12	10	10	21	да
Перник	13	22	17	26	11	3	не
Шумен	13	26	21	17	9	6	не
Монтана	16	4	25	16	8	14	да
Ямбол	16	18	15	18	4	25	не
Хасково	18	28	1	22	23	7	не
Сливен	19	27	27	15	6	12	не
София	19	5	15	5	26	23	да
Пазарджик	21	2	28	6	24	28	не
Бургас	22	24	19	4	19	24	не
Велико Търново	22	15	26	7	13	16	да
Варна	24	22	4	14	26	27	не
Ботевград	25	3	20	27	19	26	не
Плевен	26	20	23	20	22	18	не
Смолян	27	20	24	28	19	17	не
Стара Загора	28	25	18	24	25	20	не

Графика: Класиране по райони (1 - 28 място)

Забележка: Колкото по-близо до нулата е резултатът, толкова по-добре (по-предно е класирането)

Резултатите от Индекса могат да бъдат разгледани и на регионално ниво. Като цяло градовете от Северна България се представят по-добре от градовете в Южна България. Северният централен район постига добри резултати по всички индикатори, което го извежда напред. Северозападният район също се представя добре, но високото ниво на местните такси оказва негативно влияние върху крайния резултат. Подобна е картината и в Североизточния район, където пък високото ниво на местните данъци контрастира на доброто представяне по другите показатели.

Югоизточният район се представя най-слабо в сравнение с останалите главно поради високите нива на местните

данъци и такси, както и заради високите нива на корупция.

Изводи

Административната тежест върху бизнеса в България е голяма, което е видно както от това изследване, така и от международни изследвания. Въпреки не особено развитите процеси на децентрализация в страната, немалка част от тази тежест се налага от местните власти – било то под формата на високи местни данъци и такси, тровава администрация, некачествени услуги или просто корупция. Всичко това може да се промени, и то по един естествен път, но за целта е нужна подходяща среда, в която са налице стимулите за по-добро управление на местно ниво.

Ние вярваме, че тези стимули идват с процеса на децентрализация в страната и че конкуренцията между местните власти ще доведе до по-добри условия както за бизнеса, така и за гражданите. За да се случи всичко това обаче, процесът на децентрализация в страната трябва реално да се случи. Пътят на децентрализацията е единственият, който ще доведе до конкуренция между отделните местни власти.

Именно конкуренцията между общините е този естествен (автоматичен) механизъм, който може да доведе до създаването на по-добра бизнес среда на местно ниво

I. Въведение

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” има за цел да изследва различията в бизнес средата на местно ниво и да посочи къде в България (в коя община или град) е най-лесно да се прави бизнес. За целта е нужно да се идентифицират факторите, които оказват влияние върху бизнес средата (във всяко едно отношение) и в същото време зависят от местната власт, тоест може да се очаква различие между отделните общини. Ключови фактори, като например ниво на корпоративен данък и осигурителна тежест, не влизат в нашия фокус, тъй като те се определят на национално ниво и съответно не могат да се търсят различия в отделните общини. Въпреки това достатъчно много други фактори, които оказват влияние върху бизнес средата, се определят на местно ниво и зависят от местната администрация, което всъщност предопределя и различията между отделните общини.

Настоящото изследване е вдъхновено от изследването на Световната банка „Doing Business”, което измерва къде по света е най-лесно да се прави бизнес. Докато изследването на Световната банка има наднационален характер, настоящото се фокусира изцяло върху България. В процеса на

децентрализация в страната е нормално местните власти да придобиват все по-големи правомощия и съответно да оказват все по-голямо влияние върху бизнес средата чрез провежданите политики на местно ниво. Индексът включва всички 28 области в България, като всяка е представена от един град – най-големият в общия случай (областният център).

В процеса на работа бяха идентифицирани четири ключови фактора, които зависят в по-голяма или по-малка степен от местната администрация и които влияят на средата за правене на бизнес във всеки от тези градове. Това са:

- 1) Местни данъци и такси,
- 2) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво,
- 3) Електронно управление и административни услуги, предоставяни на общинско ниво,
- 4) Корупция в местната власт.

Развитието и влиянието на всеки от тези фактори върху бизнес средата на местно ниво и върху икономиката като цяло са описани в глава III.

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” не изследва качеството на живот или богатството на хората в отделните градове. Индек-

сът няма за цел и да покаже в кои градове бизнесът печели най-много. Нашият фокус пада единствено върху условията за правене на бизнес, при това по-скоро на административните фактори като: наличие на пазар и съответно клиенти, инфраструктура, инвестиции, човешки капитал и т.н. Изследваме единствено административната тежест, налагана върху бизнеса под формата на данъци и такси, регулации, качество на административните услуги и корупция.

II. Методология

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” има за цел да изследва различията в бизнес средата на местно ниво и да посочи къде в България (в коя община или град) е най-лесно да се прави бизнес. Индексът включва всички 28 области в България, като всяка област е представена от един град – най-големият в общия случай (областният център). Включени са следните градове:

Върху шест основни индикатора, като всеки от тях има съставни (подиндикатори). Шестте индикатора имат равна тежест при определянето на крайния резултат. Идентифицираните индикатори са следните:

1) Ниво на местните данъци

1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти – в границите от 0,5 до 2 на хиляда върху данъчната оценка

площ на обекта – данъкът се определя от 2 до 20 лв. за 1 кв. м нетна търговска площ според местонахождението на обекта

2) Ниво на местните такси

2.1 Размер на такса за битови отпадъци за не-жилищни имоти на юридически лица

2.2 Размер на такса за ползване на пазари за търговия с промишлени стоки (на ден)

3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво

3.1 Наличие (или отсъствие) на регулаторен режим за стационарен търговски обект

Този режим не е регламентиран в закон и не е предвидена и законова делегация на общинските съвети да уреждат с подзаконен акт параметрите на посочената търговска дейност.

4) Електронно управление

4.1 Е-правителство:

✦ Общината поддържа ли собствена интернет страница

✦ Каква е степента на представяне на услуги по електронен път – I поколение (информация), II поколение (еднопосочно взаимодействие), III поколение (дву-

посочно взаимодействие), IV поколение (транзакция)

4.2 Едно гише:

✦ Общината има ли функциониращо „едно гише“

✦ Етап на готовност за практическа работа на „едно гише“ – базов етап, развиващ се етап, работещ етап, отличен етап

4.3 Публични регистри – поддържат ли се и достъпни ли са онлайн в интернет:

✦ Имотен регистър

✦ Регистър на общинското имущество

✦ Регистър за разпоредителните сделки с общински имоти.

5) Административни услуги

5.1 Процедура по издаване на строително разрешително:

✦ Време за издаването на строително разрешително – при условие че има изготвен Подробен устройствен план (ПУП)

✦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация в процеса на издаване на строителни разрешителни

5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)

За инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение № 1 на Закон за опазване на околната среда (ЗООС):

✦ Време за получаване на решението по ОВОС

✦ Наличие на трудности при работата с общинската администрация и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на получаване на решение по ОВОС

За инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение №2 на ЗООС и за което е необходимо да се извърши преценка за необходимостта от извършване на ОВОС:

✦ Време за получаване на решението относно преценката за необходимостта от извършване на ОВОС

✦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на извършване на преценка за необходимостта от ОВОС

5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи:

✦ Време за промяна на предназначението на земеделска земя, при условие че има изготвен подробен устройствен правилник (ПУП)

✦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация в процеса на промяна предназначението на земеделската земя

6) Корупция в местната власт

6.1 Доколко сериозен е проблемът с корупцията в работата на местната власт

6.2 Доколко често се налага на фирмите и предприятията да правят нерегламентирани плащания и да дават подкупи

6.3 Политики за борба с корупцията:

✦ Местната власт осъществила ли е ефективни антикорупционни инициативи

✦ Има ли адекватни правила и регламенти, които изискват максимална прозрачност по финансови въпроси, и възпрепятства ли се конфликтът на интереси в сферата на местната администрация

✦ Прозрачни ли са процедурите по обществени поръчки, които се възлагат от местната власт

За всички индикатори са изготвени съответните въпросници, групирани в „Административен въпросник“ и „Бизнес въпросник“. Чрез тях се набавят нужните данни за класирането.

2. Начин на изчисляване

На базата на описаните по-горе индикатори се определя мястото на всеки от разгледаваните градове спрямо останалите градове чрез техниката за **стандартизация по персентили**. Този метод е полезен за комбинирането на индикатори с различно разпределение. На базата на научни изследвания и консултации с местната власт представители на бизнеса и структури на гражданското общество стигнахме до извода, че тези шест индикатора

Всеки от тези градове се класира по предварително зададени индикатори, като се използва специален метод на изчисление (ранкиране). Индикаторите и начинът на изчисление са описани по-долу.

1. Индикатори

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” се гради

на недвижимия имот

1.2 Размер на данъка върху превозните средства – визира се данъкът за леки автомобили с мощност над 74 kW до 110 kW включително – от 1,10 до 3,30 лв. за 1 kW

1.3 Размер на патентен данък (годишен), като се визира търговия на дребно до 100 кв. м нетна търговска

1)	Благоевград	10)	Кърджали	19)	Русе
2)	Ботевград	11)	Кюстендил	20)	Силистра
3)	Бургас	12)	Ловеч	21)	Сливен
4)	Варна	13)	Монтана	22)	Смолян
5)	Велико Търново	14)	Пазарджик	23)	София
6)	Видин	15)	Перник	24)	Стара Загора
7)	Враца	16)	Плевен	25)	Търговище
8)	Габрово	17)	Пловдив	26)	Хасково
9)	Добрич	18)	Разград	27)	Шумен
				28)	Ямбол

обхващат относително пълно и цялостно условията за правене на бизнес на местно ниво в различните региони на страната и съответно – успешно отразяват различията в условията за правене на бизнес на местно ниво, които зависят от местната власт и регионалните представители на централната изпълнителна власт.

За събиране на информация по всеки показател и съставяне на класацията са използвани следните подходи:

- ◆ Анализират на местните наредби и регламенти
- ◆ Проучване на интернет сайтовете на общините и други органи на регионално ниво
- ◆ Попълване на въпросници и анкети от представители на местния бизнес, сдружения на гражданското общество, адвокати и юристи, представители на местната власт и администрация
- ◆ Интервюта, провеждане на фокус-групи и срещи с представители на бизнеса и администрацията

За обработване на събраната информация от въпросниците и анкетите се преминава през следните процедурни стъпки:

- ◆ Изготвяне на матрица за въвеждане на данните
- ◆ Въвеждане на информацията или превръщане на събраната информация в числов вид, който е подходящ впоследствие за количествена обработка
- ◆ Статистическа обработ-

ка – за статистическа обработка в този случай са подходящи едномерни и двумерни разпределения, средни аритметични, медиана и мода, тестове за статистическа значимост и тестване на хипотези.

Методологията за определяне на поредните места на всеки град на база на получената количествена информация от въпросници, анкети и интервюта е следната:

- ◆ Всички шест индикатора имат равни тегла, т.е. те са представени равнопоставено в крайната класация на всеки град и по този начин се избягва субективният елемент – като не се дава по-голяма тежест на един индикатор спрямо друг
- ◆ Изготвя се подкласация на градовете според всеки показател. Тази подкласация е независима от резултата на всеки град според другите показатели
- ◆ За изготвяне на подкласациите са използвани математическите концепции персентил и персентилен ранг
- ◆ За изготвяне на крайната класация се намира осреднен ранг на всеки град на базата на персентилните му рангове във всички индикатори и на тази база се определят неговият финален ранг и съответно мястото му сред останалите градове.

Световната банка посочва три предимства на използването на рангове при представяне на резултатите на индекса „Правене на бизнес“:

- 1) *Първо*, този метод на представяне на данните е лесно разбираем от политиците, журналистите и експертите и следователно създава нужните предпоставки за предприемане на реформи
- 2) *Второ*, представянето на информацията чрез рангове позволява да се проследят тенденциите и различните закономерности в регулирането на бизнеса. Например в Европа северните страни като група се представят най-добре в индекса „Правене на бизнес“, т.е. там е относително най-лесно да се прави бизнес, а балтийските страни се характеризират с предприемането на най-амбициозни реформи (и сравнително бързо изкачване в класацията)
- 3) *Трето*, този подход позволява да се измери ефектът от реформата. Политиците обикновено искат да знаят какво ще „спечелят“ от дадена реформа и чрез симулиране на някои мерки (например намаляване на броя на процедурите или времето за изпълнение на дадена административна услуга) могат да видят на практика къде биха се позиционирали сред другите участници в класацията

Фактът, че даден град се намира на първо място в класацията, обаче не означава, че в този регион условията за правене на бизнес са оптимални и регулирането е възможно най-ефективно. Първите места показват единствено, че в тези градове административните условия за правене на бизнес

като цяло са относително по-добри спрямо другите разглеждани градове, но за всеки частен случай зависи от вида на конкретната дейност, ресурсите на предприемача и неговото поведение и решенията, които взима. Следователно по-горните места в класацията показват, че местната власт и регионалните представители на централната власт са създали регулаторна среда, която подпомага (или не пречи в голяма степен) процеса за правене на бизнес и като цяло улеснява в по-голяма степен (или затруднява по-малко) предприемачите в усилията им да рискуват, да инвестират и да създават стойност в икономиката.

Математически дефиниции

Персентил е онази стойност от честотното разпределение на променлива, под която се намира даден процент от стойностите в извадката. Например 30^{-и} персентил – това е стойността, под която се намират 30% от стойностите на извадката. 30^{-и} персентил може да се дефинира и като най-малката стойност в извадката, която е по-голяма или равна на 30% от стойностите, като 20^{-и} персентил се нарича квинтил, 25^{-и} персентил се нарича квартал, а 50^{-и} персентил – медиана.

Персентилният ранг е поредното място, което дадената стойност на променливата заема в честотното разпределение.

III. Ключови фактори за бизнес средата на местно ниво

1. Местни данъци и такси

Възможността за провеждане на напълно самостоятелна данъчна политика играе централна роля в процеса на децентрализация. Финансовата независимост на общината би позволила както предоставяне на по-качествени публични услуги, така и провокирането на по-бързо икономическо развитие. Конкуренцията между общините по отношение на данъчната политика неизменно води и до по-добри условия за правене на бизнес, което е основен фактор в развитието на всяка община.

През 2007 г. бяха приети изменения и допълнения на **Конституцията на Република България**, като с чл. 141 се дават правомощия на общинските съвети да определят размера на местните данъци при условия, по ред и в границите, установени със закон. На практика с тази промяна общините за пръв път получиха реални данъчни правомощия. В края на 2007 г. бяха направени и съответните промени в Закона за местните данъци и такси, където бяха залегнали именно тези правомощия на общините.

Крайъгълният камък в процеса на децентрализация, и особено по отношение на финансовата децентрализация, безспорно е възможността за провеждане

на данъчна политика от страна на местната власт.

В България огромната част от данъчните приходи постъпват в републиканския бюджет (тоест на централно ниво), докато в бюджетите на общините постъпват едва около 3-4% от всички данъчни приходи (консолидираната програма, но без осигуровките) в страната. Този процент е изключително нисък спрямо държавите европейски страни (Victoria Curzon Price & Jacques Garelo, 2003). В Германия, Швеция, Дания, Полша и Унгария приходите от местни данъци (и съответно постъпленията в бюджетите на общините) формират около 30% от всички данъчни приходи (също без осигуровките). В Испания и Чехия този процент е около 20, а страната с най-висок дял на приходите от местни данъци, съотнесени към всички данъчни приходи, е Швейцария с над 60%. Тези данни определено са повод да се замислим за ролята на местната власт в България и възможността да се провежда каквато и да е било данъчна политика на местно равнище.

През последните година-две има раздвижване по отношение на местните финанси, като общините вече могат да определят размера на местните данъци и такси. Това обаче се случва в определени със закон граници и така данъчната конкуренция между отделните общини е

отново невъзможна. Като прибавим и това, че данъчните постъпления на общините за цялата 2008 г. са едва 650 млн. лв. (което е по-малко дори от одобрените за разходване средства от излишъка, отново за 2008 г.), добиваме представа за ситуацията. На практика общините имат правото да определят размера на тези налози, които носят по-скоро символични постъпления в хазната, при това го правят в строго дефинирани рамки. Дори прехвърлянето на патентния данък към местната власт не променя нещата. Политиката в това отношение (или по-скоро липсата на такава) е много далеч от основната цел на стратегията за децентрализация – за *ускорено прехвърляне на правомощия и ресурси от държавните органи към общините*.

Истината е, че финансовата децентрализация в България не трябва да е насочена само към естественото право на общината сама да определя размера на досегашните местни данъци, но също така и към изземване от страна на общината на някои инструменти на данъчната политика, досега присъщи на централната власт.

Въпреки всичко, дори и силно ограничените възможности на общините да влияят на местните данъци и такси, дават своето отражение и вече се наблюдават различия в нивата

на местните данъци и такси в различните общини. Това от своя страна означава, че за бизнеса в някои общини данъчното бремене е по-ниско, докато в други по-високо.

2. Регулиране на стопанската дейност на местно ниво

Водено от желанието си за подобряване на бизнес средата, българското правителство полага системни усилия за облекчаване на административното регулиране от 1999 г. до момента. За съжаление постигнатите резултати не са особено удовлетворителни и нуждата от предприемане на решителни мерки в тази насока, за да се осигури справедлива и конкурентна пазарна среда и да се подобрят благосъстоянието и сигурността на гражданите, става все по-очевидна. Редица проучвания и изследвания на международни институции (като Световната банка, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, Световния икономически форум²) също ясно подчертават необходимостта от създаване на по-добра регулаторна среда в България.

По-доброто регулиране е един от ключовите приоритети на Европейската комисия. През 2002 г. ЕК стартира мащабна програма за усъвършенстване на административното регулиране. Държавите - членки на ЕС, започнаха поэтапни действия за подобряване на бизнес средата и на качеството на новото законодателство, за да се насърчи конкурентоспо-

собността на европейската икономика. България също постигна известен напредък в регулаторната реформа. За периода 1999 – 2007 г. бяха проведени редица инициативи за облекчаване на административното регулиране. Най-важната от тях безспорно е приемането на Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД) и Закона за електронното управление (ЗЕУ). Конкретните действия обаче бяха недостатъчно ефективни и не успяха да гарантират устойчивост на процеса по създаване на по-добра регулаторна среда.

Основното съдържание на ЗОАРАКСД съответства на разбирането, че правата и свободата са принцип, а тяхното ограничаване е изключение – разбиране, многократно утвърждавано от Конституционния съд. Казано по-просто, необходимо е да се обосновава нуждата от регулиране, а не правото на свободна инициатива. Законът урежда общите правила за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и въвежда изискването всеки законопроект, в който се предвижда въвеждане на лицензионен или регистрационен режим, да бъде придружен с икономически анализ и оценка на въздействието. Практиката през изминалите години за съжаление показва, че това не се спазва.

В ЗОАРАКСД са въведени и систематизирани видовете режими за регулиране и контрол на стопанската дейност

– **лицензионен, регистрационен, разрешителен, уведомителен и удостоверявателен**. Целта е да се улесни и да се насърчи извършването на стопанска дейност, като се ограничи административната намеса и се **минимализират изискванията към бизнеса при започване и развитие на стопанската дейност**.

Сам по себе си ЗОАРАКСД поставя нужната правна рамка и би следвало да улесни и насърчи извършването на стопанска дейност. Това, което се случва в действителност обаче, се различава чувствително от представата за ограничена административна намеса и въобще за наличието на някакви ясни правила. На практика голяма част от разпоредбите в закона не се спазват (тоест се нарушават) както на централно, така и на местно ниво.

Изключително притеснителен е фактът, че въпреки липсата на правна възможност местната власт продължава да администрира регулаторни режими. Масово се прилагат регулаторни режими, които не са регламентирани в закон и съответно не могат да бъдат въвеждани от местните власти.

Именно върху този тип нерегламентирано регулиране на стопанската дейност от местната власт стъпва и индикаторът в областта на регулирането (единствен индикатор за тази област). Той показва в кои общини е налице подобно неправомерно регулиране и каква е неговата тежест върху бизнеса.

² Doing Business, The World Bank Groups - <http://www.doingbusiness.org/>; Regulatory Management and Reform, OECD - http://www.oecd.org/department/0,3355,en_2649_34141_1_1_1_1_1,00.html; The Global Competitiveness Report 2008-2009, World Economic Forum - <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm>

3. Административни услуги, предоставяни на общинско ниво

С оглед социално-икономическото развитие на регионите и в частност на общините е изключително важно политиките на местните администрации да бъдат насочени към максимално ефективно взаимодействие с гражданите и бизнеса. През последните години тези идеи намират отражение в множество стратегически документи, програми и не на последно място биват нормативно обезпечени посредством редица основни закони, като например *Закон за администрацията*, *Закон за административното обслужване на физическите и юридическите лица*, *Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол*, *Закон за електронното управление* и др.

В допълнение на това, базирайки се на добрите европейски практики за организация на администрацията, стратегията за модернизирание на администрацията - от присъединяване към интегриране отразява като ключов момент в действията на администрацията фокуса към потребителя на услуги. Българската държава приема дефиницията за *административна услуга*, която гласи: *административната услуга е взаимоотношение между администрацията и трети лица по повод на направени искания за удовлетворяване на законни интереси, които включват предоставяне на информация, документи и извършване на определени действия*. В този контекст

изключително важно е продължаването и по-ефективното внедряване в работния процес на принципите на е-правителството.

Електронното правителство се дефинира като: *Предоставяне на услуги на гражданите и бизнеса от страна на държавната администрация по електронен път и чрез използване на технологии с цел стимулиране участието в демократичния процес и улесняване живота на гражданите и опростяване на бизнес средата*³.

Като основополагаща инициатива за развитието на информационно-комуникационната готовност на България е *Стратегията за развитие на информационното общество*, приета през 1999 г. и актуализирана през 2001 г. В качеството си на рамков документ тя играе важна роля за въвеждането на политики и изграждането на законодателна рамка за тяхното ефективно приложение в отношенията държава – граждани – бизнес. През 2002 г. се приема *Стратегията за електронното правителство*⁴, която поставя формалното начало на идеята за изграждане на ефективно функциониращо е-правителство в полза на обществото и администрацията.

Електронното правителство предоставя нов начин за извършване на дейностите в публичния сектор като цяло и на общинската администрация в частност. То осигурява ефективно управление на промяната във всички аспекти на администрацията – нормативни, организационни, управленски, технологични и групи.

Поглеждайки по-детайлно в инструментите за реализацията на принципите на е-правителство, стигаме до идеята на концепцията за обслужване на „едно гише“⁵. Тя е тясно свързана с цялостната концепция за електронно управление в страната, т.е. изграждане на единна функционална и информационна система за управление и административно обслужване на централно и на териториално ниво.

Взаимодействието на гражданите и бизнеса с администрацията е от огромно значение за развитието както на национално, така и на общинско ниво. Не случайно в тази област има най-много индикатори и подиндикатори, сред които както общи такива (като развитие на електронно правителство), така и конкретни (като процедурите по издаване на строително разрешително и промяна предназначението на земеделските земи).

4. Корупция

Корупцията се определя най-често като злоупотреба с власт за лично облагодетелстване, като например покупки на държавни чиновници, корупционни плащания при обществени поръчки, незаконно присвояване на обществени фондове и др. Под корупция имаме предвид едновременно административната и политическата корупция.

Условия за корупция има, когато обществен ресурс се намира под контрола на един или група обществени служители и е ценен, защото може да задоволи някаква нужда или да носи

доход. При тези условия на обществения служител може да бъде предложено да „прехвърли“ контрола върху ресурса на лица от частния сектор срещу лично облагодетелстване на този държавен служител.

Корупцията засяга относителните цени в икономиката. Тя е разход за правенето на бизнес и за производството и по същество е кражба на обществен ресурс. Тъй като се случва извън пазара - на границата между него и държавата - тя води до изкривяване на представите за стойностите на различни стоки или услуги.

Корупцията увеличава разходите за бизнеса. Тя увеличава разходите по физическото производство на стоки и услуги поради необходимостта да се дават подкупи, но и по сключването на сделки, и то не само между държавата и частни стопански субекти. Това се дължи на цялостната несигурност на средата поради увеличената крехкост на финансовата система, поради стесняването на пазарите за сметка на държавния контрол – все последици от корупцията, които вече бяха анализирани. Увеличението на сделковите разходи води след себе си по-нататъшно стесняване на пазарите, намаляване на специализацията и по-ниска производителност.

Корупцията води до неефективност. Дава се възможност на неефикасни, но корумпирани производители да се състезават ефективно с ефикасните и честните, да ги изместват от пазара и да

намаляват степенята на конкурентност в икономиката. Това се отразява негативно върху средата за правене на бизнес и стимулира непроизводителното над производителното предприемачество.

Всичко това влошава условията за правене на бизнес, но се отразява особено силно на малкия и средния бизнес. Като правило високите сделкови разходи и ниската степен на конкуренция удрят първо малките и средните предприятия и ги лишават от най-ценните им качества, а именно гъвкавостта, адаптивността, способността им да създават работни места и да намират постоянно откриващите се нови ниши за производство.

Според изследването на Световната банка „Оценка на инвестиционния климат в България“⁶, публикувано в края на 2008 г., **над 45% от ръководителите на фирми в България посочват корупцията** като сериозен проблем за своята фирма. Анализаторите от Световната банка посочват, че корупцията трябва да се разглежда по-скоро като симптом на вътрешни проблеми, отколкото като проблем, който може да се коригира пряко. Според редица проучвания корупцията отразява проблеми, свързани с регулирането и данъчното облагане. Високите нива на регулирането и данъчното облагане могат да насърчават корупцията, когато фирмите се опитват да ги избегнат. Следователно има пряка връзка между наличието на корупция и бизнес средата на регионално ниво.

Наличието на корупция на местно ниво е важен аспект от бизнес средата. Тъй като нивото на корупция няма как да се измери поради нейното естество, чрез този показател мерим **Възприематостта за корупция** сред бизнеса и местните структури на гражданското общество. Предимствата на този подход са, че е утвърден в международната практика. Недостатъците му са, че конкретните данни ще зависят от субективни преценки и могат да бъдат повлияни от фактори, различни от фактическата корупция.

³ Декларацията от Конференцията в Брюксел на министрите, отговарящи за електронното правителство – ноември 2001 г.

⁴ Стратегията за електронно правителство - http://europa.bg/upload/docs/Strategy_E_government.pdf;

⁵ Решение № 878 на МС от 29 ноември 2002 г.

⁶ Световната банка, „България. Оценка на инвестиционния климат“, Отдел „Финансиране и развитие на частния сектор“, Регион Европа и Централна Азия, Доклад No. 45819-BG, октомври 2008 г.

IV. Трудности пред бизнеса при работата с местната власт

В рамките на този проект беше проведено и полево проучване на бизнес средата по региони, като неговата цел беше бизнесът да сподели знанието си за местните регулаторни бариери пред стопанската дейност. Изследването бе проведено в периода 2 – 21 април 2009 г. и обхвана общо 281 фирми. Бяха изследвани по 10 фирми във всяка община, като за целите на изследването бе използван преднамерен подход за избор на компаниите, които да участват в изследването. Приоритетно бяха търсени големи фирми (с над 50 души персонал), работещи в сферата на строителството, търговията и производството, на които им се е налагало да работят с местната администрация по проблемите, заложили във въпросника. Проучването беше проведено по метода на персоналното стандартизирано интервю.

Основните изводи от изследването, тясно обвързани с конкретни индикатори от Индекса, са следните:

- На национално ниво 46% от фирмите твърдят, че са срещали някакви трудности (и/или знаят за подобни случаи на други фирми) при работата си с общинската администрация в процеса на издаване на строителни разрешителни. В същото време този процент вари-

ра значително между отделните региони – от 100% в област Благоевград до 10% в област Враца. Оказва се, че такива проблеми най-вече срещат по-малките фирми в страната (между 44 и 57% от фирмите с персонал до 100 души). Около една трета от големите компании (с персонал над 100 души) декларират наличието на подобни трудности.

- Най-много фирми отговарят, че тромавата администрация е сред най-тежките проблеми в сферата на строителните разрешителни (65%), следван от неспазване на сроковете (38%) и неясни и объркващи изисквания (26.4%). Важно е да се има предвид, че различните общини създават бариери пред бизнеса от различен характер – например в област Бургас най-тежки за бизнеса са неясните правила, а в област Силистра – липсата на кооперативност от страна на общинските чиновници.
- Във връзка с тези трудности идва и основното предложение от страна на фирмите към работата на местната администрация, а именно постигане на по-голяма ефективност в работата. За по-малките от гледна точка на го-

душния оборот компании администрацията трябва да оптимизира своята работа както в посока ефективност, така и във връзка с изготвянето на по-ясни регламенти към бизнеса и улесняване на работата с администрацията чрез ползването на електронното правителство при издаването на такъв род разрешителни.

- Всяка четвърта фирма в изследването е срещала някакви трудности или е информирана за това, че други фирми са имали трудности при работата си с общинската администрация и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на получаване на решение по ОВОС. Две са основните проблемни области при работата на местните власти по издаване на това решение: 1) Неспазване на сроковете за процедурата – 53% от фирмите, които знаят и са срещали такива проблеми, посочват този отговор; 2) За 44% от фирмите изискванията за получаване на решението по ОВОС са неясни и объркващи
- Приблизително половината от анкетираните фирми не дават отговор на въпроса за трудности при смяна на

статут на земеделска земя вероятно поради липса на опит в тази сфера. Все пак сред останалите едва 12.5% споделят, че не са срещали никакви трудности. Най-тежките бариери в тази сфера остават тромавата администрация (посочена от 25% от отговорилите), неясните изисквания (16%) и неспазване на сроковете (15.3%).

- Според интервюираните фирми корупцията стои като проблем в работата на местната власт. По скалата от 1 до 10, където 1 е „няма проблем с корупцията“, а 10 е „корупцията е голям проблем“, над една трета от представителите на бизнеса посочват оценки от 6 до 10, което е индикатор за наличието на значителна корупция на местно ниво и тя не бива да се пренебрегва. Проблемът с корупцията се очертава като сериозен от значителна част от по-малките фирми в изследването (между 41 и 48% от фирмите с персонал до 100 души).
- Една от най-често срещаните сфери, в които се ползват корупционни практики, са обществените поръчки. Близко 23% от интервюираните съобщават, че фирми от техния бранш правят нерегламентирани плащания за получаване на обществена поръчка сравнително често, много често или винаги.
- Според една пета от интервюираните фирми компаниите, работещи в тях-

ната сфера, плащат подкупи с цел защита на конкретни бизнес интереси чрез оказване на влияние върху местните регулации или наредби.

- Между 11 и 14% от фирмите посочват, че корупционните плащания при работата с местната администрация са честа практика, когато става въпрос за: 1) Получаване на лицензи или разрешения от местната власт или представители на централната власт (според 14% от фирмите нерегламентирани плащания с тази цел се правят сравнително често, много често или винаги); 2) Получаване на благоприятни съдебни решения (13%); 3) Осъществяване на други административни услуги от местната власт или представители на централната власт (11%).
- Сферите, които се очертават като най-засегнати от проблема корупция, са: строителство, търговия на едро и търговско посредничество. Представителите на тези сектори много по-често съобщават за корупционни практики, в които участват фирмите от техния бранш по отношение на различни административни услуги и работа с местните власти.

Като цяло ситуацията, очертана от интервюираните бизнес представители, показва, че антикорупционните инициативи и действията, възпрепятстващи конфликта на интереси в сферата на местната администрация, не са широко

разпространени и може би не са приоритетни за местните власти. Едва 37% от фирмите посочват, че местната власт в тяхната община осъществява ефективни антикорупционни инициативи.

V. Индикатори и резултати

Резултатите от настоящото изследване могат да бъдат разглеждани както по индикатори (за всеки един поотделно), така и по градове, тоест, когато всички индикатори оказват влияние. Представянето по индикатори има за цел да покаже различията между отделните общини по всеки индикатор, което може да послужи както за по-задълбочен анализ на бизнес средата на местно ниво, така и като база за сравнение в помощ на самите местни власти.

1. Ниво на местните данъци

Индикаторът „ниво на местните данъци“ класира градовете според това доколко са високи местните данъци във всеки от тях. Колкото по-ниски са местните данъци, толкова по-напред е класиран и съответният град. Важно е да се отбележи, че данните са претеглени спрямо БВП на човек от населението, тоест един и същ данък (ако е абсолютна сума, а не процент) може да има различна тежест в различните общини в зависимост от нивото на БВП на човек от населението.

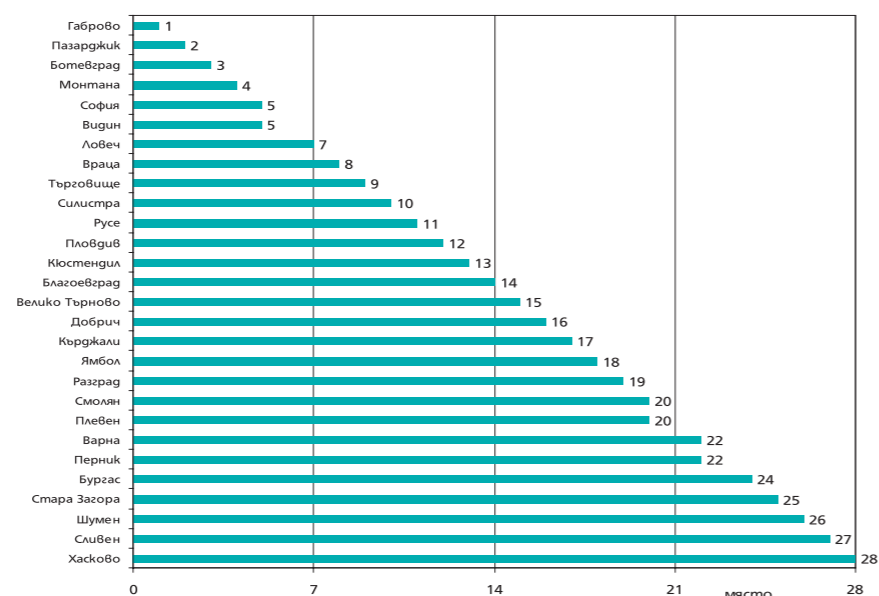
На първо място по този индикатор се нарежда Габрово с много нисък данък върху превозните средства (минималния позволен по закон) и сравни-

телно нисък данък върху недвижимите имоти и патентни данъци. Подобни са резултатите и за Пазарджик, Ботевград, Монтана и Видин. Интересен е случаят със София, където се налагат сравнително високи данъци върху недвижимите имоти и патентни данъци, но поради високото БВП на човек от населението столицата достига 5-ото място.

На последно място при местните данъци се нарежда Хасково, където се прилагат максималните позволени от закона ставки при данъците върху недвижимите имоти и патентните данъци.

Като цяло данните показват, че навсякъде се налагат сравнително високи данъци върху недвижимите имоти,

като нито една община не се доближава до минималния позволен от закона праг. Това може да бъде обяснено с факта, че приходите от този тип данъци (върху недвижимото имущество) често играят основна роля в общинските бюджети и съответно местните власти не са склонни да прилагат най-ниските възможни ставки. Възможностите на местните власти са дотолкова ограничени, че евентуалната загуба на приходи от този тип данъци може да бъде много трудно компенсирани.

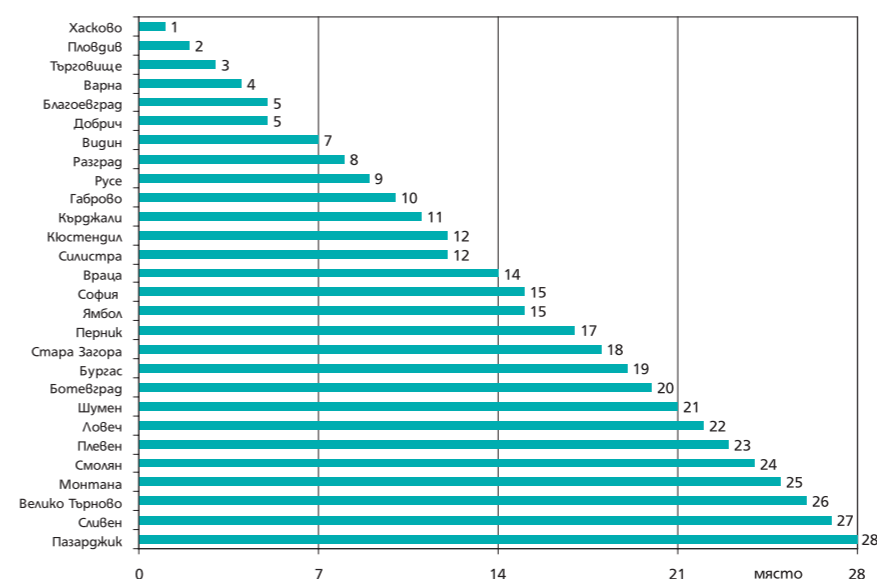

2. Ниво на местните такси

Индикаторът „ниво на местните такси“ класира градовете според това доколко са високи местните такси във всеки от тях. Колкото по-ниски са местните такси, толкова по-напред е класиран и съответният град. Важно е да се отбележи, че данните са претеглени спрямо БВП на човек от населението, тоест една и съща такса (ако е абсолютна сума, а не процент) може да има различна

имоти на юридически лица) е най-високата в страната – в пъти спрямо градовете в челото.

Данните за таксите показват сериозни различия между общините. Примерно, ако вземем таксата за ползване на пазари, ще видим, че различията между най-ниската и най-високата са наистина големи. В случая най-високата такса за ползване на пазари е в Сливен, а най-ниската в Пловдив – разликата е почти 20 пъти.

тежест в различните общини в зависимост от нивото на БВП на човек от населението.

На първо място по този индикатор се нарежда Хасково с най-ниски такси за битови отпадъци и за ползване на тържища. На второ място тук се нарежда Пловдив, където този тип такси също са на много ниски нива.

На последно място при местните такси се нарежда Пазарджик, където таксата за битови отпадъци (за нежилищни

3. Регулиране на стопанската дейност на местно ниво

Индикаторът „регулиране на стопанската дейност на местно ниво“ визира конкретно наличието (или отсъствието) на незаконен регулаторен режим за стационарен търговски обект във всеки от включените в изследването градове:

Индикаторът е изготвен изцяло по данни от Министерството на държавната администрация и административна-

та реформа (МДААР) и Прокуратурата на Република България.

В началото на 2009 г. МДААР публикува списък от общини, в които по данни на прокуратурата продължава да се администрира незаконно регулаторен режим за стационарен търговски обект. Този режим носи различни наименования в различните общини – например разрешение за упражняване на търговска дейност, регистрация за упражняване на търговска дейност, уведомление за упражняване на търговска дейност и др. Във всичките му разновидности обаче той не е регламентиран в закон и не е предвидена и законова делегация на общинските съвети да уреждат с подзаконов акт параметрите на посочената търговска дейност.

Този индикатор има по-скоро наказателен характер, като идеята не е да се класират отделните общини, а по-скоро да се накажат тези, за които е установено, че административат незаконен режим за стационарен търговски обект. Пет са общините, които са част от това изследване и в същото време административат подобни режими. Това са: Русе (уведомителен режим), Кюстендил (уведомителен режим), Монтана (уведомителен режим), София (уведомителен режим) и Велико Търново (уведомителен режим).

4. Електронно управление

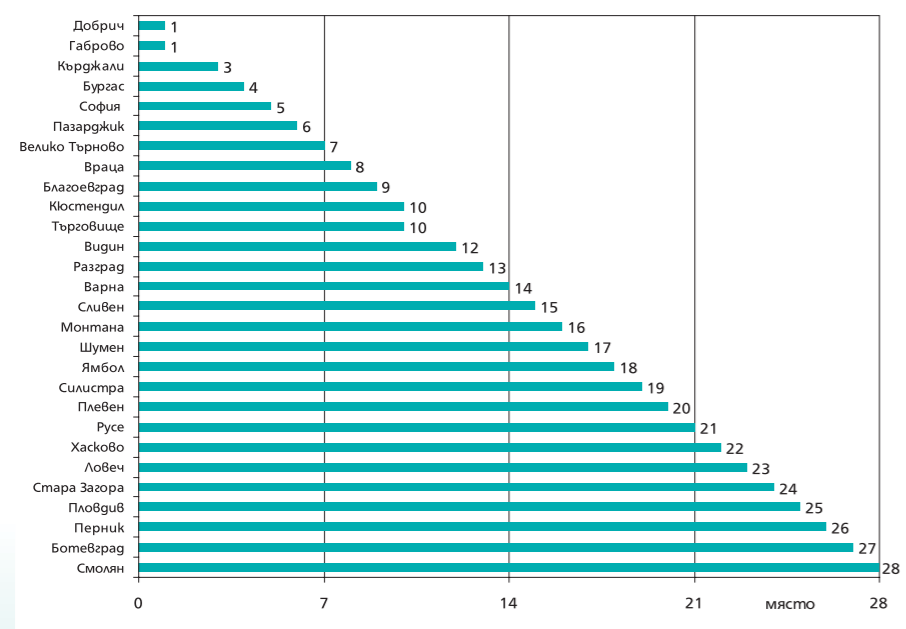
Индикаторът „електронно управление“ класира общините според степенята на предоставяне на услуги по електронен път, етапа на готовност на „едно гише“ и достъпността на публичните регистри.

На първо място по този индикатор се нареждат Добрич и Габрово, като и двете общини са отличен пример в това отношение. Факт е, че има възможност за предоставяне на административни услуги по електронен път. Едното гише функционира и публичните регистри са достъпни онлайн. Столицата също се представя добре по този индикатор, като се нарежда на 5-о място.

На последно място при електронното управление се нарежда Смолян, където елект-

ронното правителство и едното гише на практика не функционират. Лошо впечатление прави и слабо представяне на Пловдив, който се нарежда на 25-о място.

Като цяло въпреки напредъка на общините в областта на електронното управление през последните години към момента има още много да се желае. Малко са общините, които реално предоставят административни услуги по електронен път, едното гише често е само на хартия, а публичните регистри обикновено не са лесно достъпни. Всичко това контрастира на държавните стратегии и инвестиранията средства в областта на електронното управление и по-скоро говори за нежеланието на администрацията да стане по-прозрачна и лесно достъпна за хората.

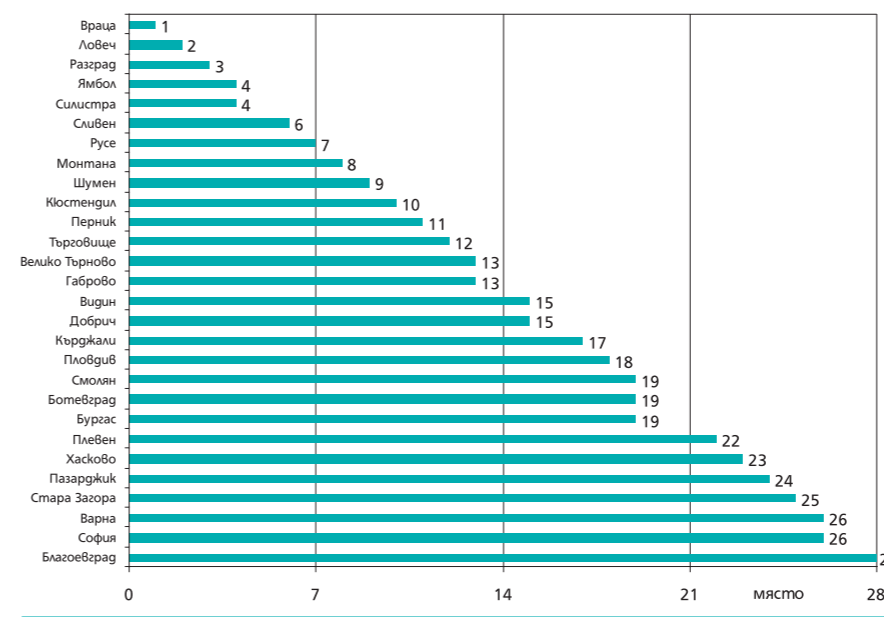
5. Административни услуги

Индикаторът „административни услуги“ класира общините на базата на три вида процедури – процедурата по издаване на строително разрешително, процедурата по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС) и промяна на предназначението на земеделските земи, като се взимат под внимание както времето, което отнема всяка процедура, така и трудностите които бизнесът среща при работата си с администрацията.

На първо място по този индикатор се нарежда Враца, където процедурата по ОВОС и промяна на предназначението на земеделските земи отнема най-малко време, а в същото време бизнесът среща и най-малко трудности при работата си с администрацията.

На последно място при административните процедури се нарежда Благовезрад, където процедурата по издаване на строително разрешително е най-проблематична. Лошо впечатление прави и слабо представяне на София, като столицата се нарежда на предпоследно място.

Определено Община София има най-много работа (спрямо всички останали) в областта на административните услуги, но това едва ли е успокояващо – процедурите по издаване на строително разрешително и ОВОС са изключително проблематични в София, като бизнесът индикира за сериозни трудности при работата си с администрацията.

6. Корупция в местната власт

Индикаторът „корупция“ класира общините на базата на възприятието за корупция в местната власт във всеки от изследваните градове. Според бизнеса (интервюираните фирми) корупцията стои като проблем в работата на местната власт. По скалата от 1 до 10, където 1 е „няма проблем с корупцията“, а 10 е „корупцията е голям проблем“, над една трета от представителите на бизнеса посочват оценки от 6 до 10, индикирайки, че корупцията на местно ниво съществува и тя не бива да се пренебрегва. Проблемът с корупцията се очертава като сериозен от значителна част от по-малките фирми в изследването (почти половината от фирмите с персонал до 100 души).

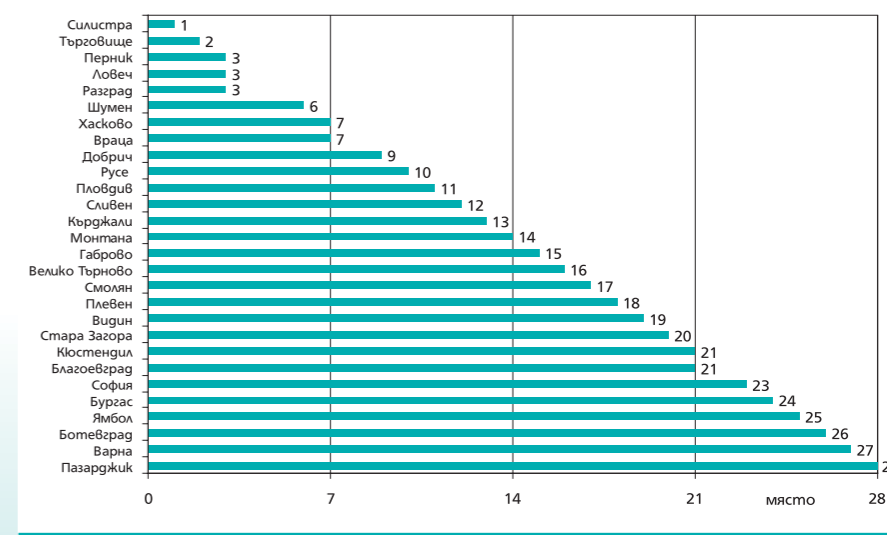
Една от най-често срещаните сфери, в които се ползват корупционни практики, са обществените поръчки. Близко 1/4 от интервюираните съобщават, че фирми от техния

брани правят нерегламентирани плащания за получаване на обществена поръчка сравнително често, много често или винаги.

На първо място по този показател се нарежда Силистра, където нерегламентираните плащания от страна на фирмите са най-рядко срещани. Сравнително на предна позиция се

нарежда и Хасково (7-мо място) въпреки множеството скандали за наличието на корупционни практики в местната власт, и то именно в периода на настоящото изследване.

На последно място при корупцията в местната власт се нарежда Пазарджик, където нерегламентираните плащания от страна на бизнеса се случват доста по-често в сравнение с другите общини.

VI. Градове и резултати

Резултатите от изследването са повече от любопитни. На практика липсват градове, които да се представят на най-високо ниво по всички индикатори. В общия случай градовете, които заемат най-предни позиции, се представят добре по едва два от петте индикатора и на средно ниво по останалите три. Това ни води до извода, че дори и градовете с най-добри условия за правене на бизнес (според този Индекс) са изправени пред много предизвикателства за подобряване на бизнес средата.

Класирането сочи, че малките градове се представят по-добре в Индекса главно поради високите нива на корупция и проблемите при предоставянето на административни услуги в големите градове. Това важи в най-силна степен за София и Варна, където именно тези показатели държат крайното им класиране надолу.

На първо място в Индекса е класиран **Търговище**, следван веднага от Враца и Габрово. Въпреки липсата на първа позиция по който и да било отделен основен индикатор, Търговище се представя отлично при нивото на местните такси (3-то място) и корупцията (2-ро място) и на сравнително добро ниво по останалите индикатори, което предопределя и първата му позиция в крайното класиране.

Враца също се представя на ниво, заемайки първа позиция при административните услуги. Въпреки това не толкова добрият резултат при местните такси отнема първото място на града в крайното класиране.

Габрово е градът с две първи места – при местните данъци и електронното управление, но не дотам доброто представяне при корупцията и административните услуги е причината за крайното трето място.

Стара Загора се нарежда на последно място след Смолян. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Стара Загора е в областта на местните такси, където градът е едва на 18-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на административните услуги и местните данъци, където Стара Загора заема 25-о място в класацията.

В общото класиране на 28-те големи града **София** се нарежда на 19-о място заедно със Сливен, след Хасково и преди Пазарджик. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на София е в областта на местните данъци и прилагането на електронно управление, където градът е на 5-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на административните услуги, къ-

дето София заема 26-о място в класацията. По отношение на нивото на корупция мястото на София е на дъното на класацията – 23-та позиция.

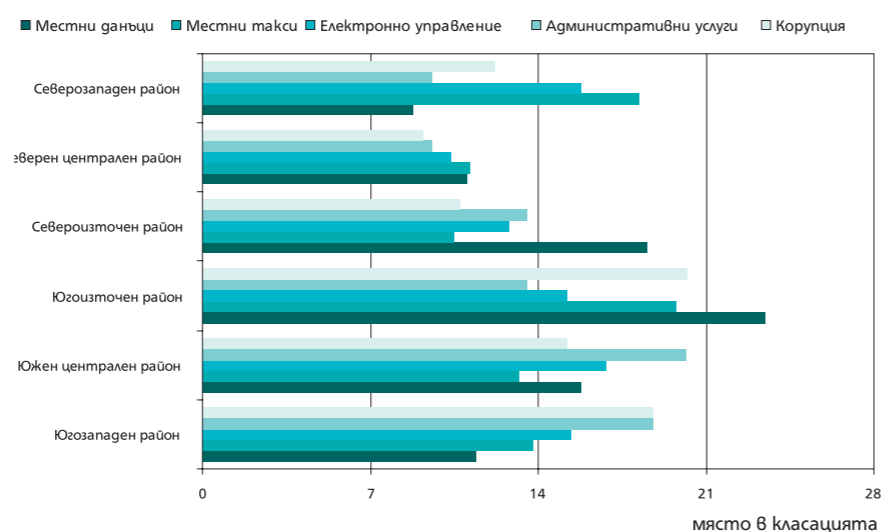
Пловдив се нарежда на 10-о място след Кърджали и преди Русе. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Пловдив отбелязва в областта на нивото на местните такси, където градът заема 2-ро място, а най-лошата – в областта на нивото на развитие на електронното управление, където Пловдив заема 25-о място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Таблица: Местни условия за правене на бизнес 2009 - класиране

Град	Място в общата класация	Място в класацията по индикатор					
		Местни данъци	Местни такси	Електронно управление	Административни услуги	Корупция	Режими
Търговище	1	9	3	10	12	2	не
Враца	2	8	14	8	1	7	не
Габрово	3	1	10	1	13	15	не
Добрич	4	16	5	1	15	9	не
Разград	4	19	8	13	3	3	не
Силистра	4	10	12	19	4	1	не
Ловеч	7	7	22	23	2	3	не
Видин	8	5	7	12	15	19	не
Кърджали	9	17	11	3	17	13	не
Пловдив	10	12	2	25	18	11	не
Русе	11	11	9	21	7	10	да
Благоевград	12	14	5	9	28	21	не
Кюстендил	13	13	12	10	10	21	да
Перник	13	22	17	26	11	3	не
Шумен	13	26	21	17	9	6	не
Монтана	16	4	25	16	8	14	да
Ямбол	16	18	15	18	4	25	не
Хасково	18	28	1	22	23	7	не
Сливен	19	27	27	15	6	12	не
София	19	5	15	5	26	23	да
Пазарджик	21	2	28	6	24	28	не
Бургас	22	24	19	4	19	24	не
Велико Търново	22	15	26	7	13	16	да
Варна	24	22	4	14	26	27	не
Ботевград	25	3	20	27	19	26	не
Плевен	26	20	23	20	22	18	не
Смолян	27	20	24	28	19	17	не
Стара Загора	28	25	18	24	25	20	не

Резултатите от Индекса могат да бъдат разгледани и на регионално ниво. Като цяло градовете от Северна България се представят по-добре от градовете в Южна България. Северният централен район постига солидни резултати по всички индикатори, което го извежда напред. Северозападният район също се представя добре, но високото ниво на местните такси оказва негативно влияние върху крайния резултат. Подобна е картината и в Североизточния район, където пък високото ниво на местните данъци контрастира на доброто представяне по другите показатели.

Югоизточният район се представя най-слабо в сравнение с останалите главно поради високите нива на местните данъци и такси, както и заради високите нива на корупция.

Благоевград

Област Благоевград е разположена в Югозападната част на България с площ от 6449 кв. км, или 5.8% от територията на страната. На север областта граничи с област Кюстендил и с област Софийска, на изток – с област Пазарджик и с област Смолян, на юг с Република Гърция и на запад с Република Македония. Тя е третата по големина област в България след областите Бургас и София. Природните ресурси в областта са предимно дървесина, възлища, руди, минерални извори (40% от общия дебит за страната), строителни материали – гранит, мрамор и др. Населението е 329 309 жители, или 4,3% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 14 общини и 280 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 481 035 хил. лв. (3% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4497 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Благоевград се нарежда на 12-о място след Русе и преди Кюстендил, Перник и Шумен. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Благоевград отбелязва в областта на степента на развитие на местните такси – 5-о място от общо 28, а най-ниската – в областта на административ-

ните услуги, където се нарежда на последно място от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по отношение на нивото на развитие на електронното управление, където Благоевград е на 9-о място. В областта на корупционните практики Благоевград е на едно от последните места.

Общо класиране (Благоевград)	12
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	14
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	1
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	11
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	27
2) Ниво на местните такси	5
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	18
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	2
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	9
4.1 Е-правителство	1
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	23
5) Административни услуги	28
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	28
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	26
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	24
6) Корупция в местната власт	21
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	24
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	12
6.3 Политики за борба с корупцията	24

Ботевград

Софийска област е разположена в северната част на Югозападния район за планиране с площ от 7062 кв. км, или 6,4% от територията на страната. На север граничи с областите Монтана и Враца, на североизток и изток с областите Ловеч и Пловдив, на юг с област Благоевград, на югозапад с област Перник. В северозападна посока границата на областта съвпада с сръбжавната граница с Република Сърбия и Черна гора. В Софийска област е разположена и столицата на Република България – София. Основните икономически сектори на развитие в областта са: индустрията, добив на полезни изкопаеми, сферата на услуги и др. Населението на областта е 256 511 души, или 3,4% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 22 общини и 282 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 913 041 хил. лв. (3,9% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 7458 лв.

В общото класиране на 28-те области и областни градове Ботевград се нарежда на 25-о място след Варна и преди Плевен. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Ботевград е в областта на нивото на местните данъци, където градът

заема 3-то място в класацията, а най-лошата – в областта на електронното управление, където заема предпоследно място в класацията.

Ботевград се характеризира с едно от най-високите нива на корупция, като се нарежда на 26-о място от общо 28-те, а високите местни такси нареждат областта на 20-о.

Общо класиране (Ботевград)	25
Индикатори	място (1-28)
1) Ниво на местните данъци	3
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	2
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	11
2) Ниво на местните такси	20
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	27
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	7
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	27
4.1 Е-правителство	24
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	21
5) Административни услуги	19
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	21
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	12
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	23
6) Корупция в местната власт	26
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	21
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	25
6.3 Политики за борба с корупцията	26

Бургас

Област Бургас се намира в Югоизточна България с площ от 7748 кв. км, или 7% от територията на страната. На изток областта граничи с Черно море, на запад с областите Сливен и Ямбол, на север – с областите Варна и Шумен, а на юг – с Турция. Тя е най-голямата област по отношение на обхвата на територията си. Основни икономически отрасли в областта са туризмът, индустрията и услугите. Населението на областта е 420 095 души, или 5,5% от населението на страната. Около 50% от населението е съсредоточено в Община Бургас, следвана от Айтос, Карнобат, Руен и Поморие. С население под 10 000 души са общините Царево, Приморско и Малко Търново. В административно-териториалните граници на областта са включени 13 общини и 257 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 2 644 991 хил. лв. (5,4% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 6296 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Бургас се нарежда на 22-ро място заедно с Велико Търново, след Пазарджик и преди Варна. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Бургас отбелязва в областта на степента на развитие на „електронно управление“ – 4-то мяст

то от общо 28, а най-ниската – в степента на корупционни практики в местната власт и нивото на местните данъци, където Бургас се нарежда на 24-то място от общо 28-те областни центъра. Бургас заема 19-о място в класацията по индикаторите „местни такси“ и „административни услуги“.

Общо класиране (Бургас)	22
Индикатори	място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	24
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	5
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	28
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	22
2 Ниво на местните такси	19
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	23
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	10
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	4
4.1 Е-правителство	1
4.2 Едно гише	1
4.3 Публични регистри	10
5) Административни услуги	19
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	16
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	24
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	16
6) Корупция в местната власт	24
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	25
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	28
6.3 Политики за борба с корупцията	8

Варна

Област Варна се намира в източната част на Дунавската равнина с площ от 3819 кв. км, или 3,4% от територията на страната. Граничи с областите Бургас, Добрич и Шумен. Населението на област Варна е 459 613 души, или 6% от населението на страната. В областта има 158 населени места. Основната част от населението е съсредоточено в Община Варна, както и в останалите 12 общини – Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Варна, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово. Основните отрасли в областта са свързани с туризма и индустрията. В административно-териториалните граници на областта са включени 12 общини и 158 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 3 230 288 хил. лв. (6,5% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 7028 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Варна се нарежда на 24-то място след Велико Търново и Бургас и преди Ботевград. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Варна отбелязва в областта на местните такси – 4-то място от общо 28, а най-ниската – в областта на нивото на корупция, където Варна се нарежда на предпоследно място от общо 28-те областни центъра.

В областта на нивото на местните данъци и предоставяните административни услуги Варна отбелязва едни от най-лошите резултати.

Общо класиране (Варна)	24
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	22
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	9
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	19
2) Ниво на местните такси	4
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	3
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	16
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	14
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	2
5) Административни услуги	26
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	26
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	22
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	22
6) Корупция в местната власт	27
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	23
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	24
6.3 Политики за борба с корупцията	27

Велико Търново

Област Велико Търново е разположена в Северна България с площ от 4662 кв. км, или 4,2% от площта на страната. Населението на областта е 278 764 души и представлява 3,6% от населението на страната. Гранична за областта на север е река Дунав, където се намира град Свищов – пристанищен град, осъществяващ връзката на страната по река Дунав със страните от Централна Европа. Промислеността и услугите са структуроопределящи за развитието на местната икономика. В административно-териториалните граници на областта са включени 10 общини и 336 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 289 203 хил. лв. (2,6% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4625 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Велико Търново се нарежда на 22-ро място заедно с Бургас, след Пазарджик и преди Варна. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Велико Търново отбелязва в областта на електронното управление – 7-мо от общо 28 места, а най-ниската – в областта на нивото на местните такси, където се нарежда на 26-о място от общо 28-те областни центъра.

Общо класиране (Велико Търново)	22
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	15
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	10
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	24
2) Ниво на местните такси	26
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	18
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	26
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	га
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	га
4) Електронно управление	7
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	10
5) Административни услуги	13
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	20
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	14
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	11
6) Корупция в местната власт	16
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	28
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	8
6.3 Политики за борба с корупцията	11

Видин

Област Видин е разположена в северо-западния край на България с площ от 3033 кв. км, или 2,7% от площта на страната. На югоизток област Видин граничи с област Монтана, на североизток - с Румъния, като границата преминава по река Дунав, а на запад - със Сърбия. Населението на областта е 112 604 души и представлява 1,5% от населението на страната. Две от основните трансевропейски транспортни артерии – коридор № 4 (Берлин - Солун – Истанбул) и коридор № 7 (по реките Рейн – Майн – Дунав) се пресичат на територията на областта. Услугите, транспортът и селското стопанство са някои от структуроопределящите отрасли за развитието на местната икономика. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 142 населени места. Въпреки това областта е един от най-слабо развитите икономически райони, като към началото 2007 г. БВП на областта е 449 438 хил. лв. (0,9% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 3991 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Видин се нарежда на 8-мо място след Ловеч и преди Кърджали. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Видин отбелязва в об-

ластта на нивото на местните данъци, където градът заема 5-о място в класацията, а най-ниската – в областта на корупцията, където се нарежда на 19-о място от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора за нивото на местните такси, където Видин заема 7-ма позиция от 28-те разглеждани областни центъра. В областта на административните услуги Видин заема 15-о място.

Общо класиране (Видин)	8
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	5
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	19
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	2
2) Ниво на местните такси	7
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	16
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	5
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	12
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	19
5) Административни услуги	15
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	19
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	23
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	6
6) Корупция в местната власт	19
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	17
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	22
6.3 Политики за борба с корупцията	16

Враца

Област Враца е разположена в северо-западната част на България с площ от 3620 кв. км, или 3,3% от територията на страната. На север област Враца има международна граница с окръг Долж, Румъния. На запад областта граничи с област Монтана, на юг със Софийска област и на изток с областите Ловеч и Плевен. Населението на областта е 202 711 души и представлява 2,7% от населението на страната. В областта се съсредоточават отрасли в сферата на промишленото производство – машиностроене, хранително-вкусова промишленост, текстилна и шивашка промишленост, производство на елементи, детайли и оборудване, добивна промишленост, енергетика – производство и добив. В административно-териториалните граници на областта са включени 10 общини и 123 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 100 660 хил. лв. (2,2% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5430 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Враца се нарежда на 2-ро място след Търговище и преди Габрово. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Враца отбелязва в областта на предоставяните административни услуги, където градът заема челното място в

класацията, а най-ниската – по индикатора „местни такси“, където се нарежда на 14-о място от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора корупция, където Враца заема 7-ма позиция, и индикаторите „електронно управление“ и „местни данъци“, където градът се нарежда на 8-мо място от общо 28-те разглеждани областни центъра.

Общо класиране (Враца)	2
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	8
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	4
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	3
2) Ниво на местните такси	14
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	12
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	15
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	8
4.1 Е-правителство	1
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	21
5) Административни услуги	1
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	2
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	1
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	1
6) Корупция в местната власт	7
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	8
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	6
6.3 Политики за борба с корупцията	11

Габрово

Област Габрово е разположена в северната централна част на България с площ от 2023 кв. км, или 1.8% от територията на страната. На юг Габровска област граничи с област Стара Загора, на североизток с област Велико Търново и на северозапад с област Ловеч. Населението на областта е 133 218 души, или 1.7% от населението на страната. На юг Габровска област граничи с област Стара Загора, на североизток с област Велико Търново и на северозапад с област Ловеч. Петте области - Габрово, Ловеч, Велико Търново, Русе и Плевен, формират Северен централен район за планиране. В административно-териториалните граници на областта са включени 4 общини и 356 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 754 322 хил. лв. (1,5% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5662 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Габрово се нарежда на 3-то място след Враца и преди Разград, Силистра и Добрич. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Габрово отбелязва в областта на нивото развитие на електронното управление и нивото на местните данъци, където градът заема 1-во място в класацията, а най-ниската – в

областта на корупционните практики, където се нарежда на 15-о място от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „местни такси“, където Габрово заема 10-а позиция от 28-те разглеждани областни центъра.

Общо класиране (Габрово)	3
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	1
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	3
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	7
2) Ниво на местните такси	10
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	4
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	19
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	1
4.1 Е-правителство	1
4.2 Едно гише	1
4.3 Публични регистри	2
5) Административни услуги	13
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	14
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	13
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	18
6) Корупция в местната власт	15
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	12
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	20
6.3 Политики за борба с корупцията	14

Добрич

Област Добрич е разположена в Североизточна България с площ от 4720 кв. км, или 4,3% от територията на страната. На север граничи с Република Румъния, на изток с Черно море, на юг с Варненска област, на югозапад с Шуменска област и на запад със Силистренска област. Населението на областта е 203 138 души, или 2,7% от населението на страната. Населените места в област Добрич са 215, разположени в 8 общини. В областта основните икономически дейности са свързани с развитие на растениевъдството - за отглеждане на зърнени, технически и фуражни култури. Регионът е един от по-големите производители на селскостопанска продукция в страната. Делът на обработваемата земя в земеделските територии е най-висок спрямо останалите области в страната - 98,8% при средно 90,9% за страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 8 общини и 215 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 888 089 хил. лв. (1,8% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4372 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Добрич се нарежда на 4-то място заедно с Разград и Силистра, след Габрово и преди Ловеч. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция

Добрич отбелязва в областта на развитие на електронното управление, където градът заема 1-во място в класацията, а най-ниската – в областта на местните данъци, където се нарежда на 16-о място от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „ниво на местните такси“, където Добрич заема 5-а позиция от 28-те разглеждани областни центъра.

Общо класиране (Добрич)	4
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	16
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	2
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	27
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	13
2) Ниво на местните такси	5
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	9
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	11
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	1
4.1 Е-правителство	1
4.2 Едно гише	1
4.3 Публични регистри	2
5) Административни услуги	15
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	1
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	19
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	28
6) Корупция в местната власт	9
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	6
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	3
6.3 Политики за борба с корупцията	20

Кърджали

Област Кърджали е разположена в юго-източната част на България с площ от 3209 кв. км, или 2,9 % от територията на страната. Областта се намира в Южния централен район за планиране. Тя граничи на запад със Смолянска област, на север с Хасковска и Пловдивска област, на юг и югоизток с държавната граница на страната с Република Гърция. Населението на областта е 156 652 души, или 2,1% от населението на страната. В административно-териториалните граници на област Кърджали са включени 7 общини и 470 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 687 000 хил. лв. (1,4% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4386 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Кърджали се нарежда на 9-о място след Видин и преди Пловдив. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Кърджали отбелязва в областта на електронното управление, където градът заема 3-то място в класацията, а най-ниската – в областта на административните услуги и местните данъци, където се нарежда на 17-о място от общо 28-те областни центъра.

Общо класиране (Кърджали)		9
Индикатори		Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци		17
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти		22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства		13
1.3 Размер на патентен данък (годишен)		8
2) Ниво на местните такси		11
2.1 Размер на такса за битови отпадьци		16
2.2 Размер на такса за ползване на пазари		8
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво		не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект		не
4) Електронно управление		3
4.1 Е-правителство		1
4.2 Едно гише		5
4.3 Публични регистри		2
5) Административни услуги		17
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително		18
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)		11
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи		20
6) Корупция в местната власт		13
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт		13
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни		18
6.3 Политики за борба с корупцията		10

Кюстендил

Област Кюстендил е разположена в Юго-западна България с площ 3052 кв. км, или 2.7% от територията на страната. Границите на областта са области Софийска, Пернишка и Благоевградска, а на запад границата ѝ съвпада с държавната граница на България с Македония и Сърбия. Населението на областта е 149 187, или 2% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 9 общини и 182 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 682 069 хил. лв. (1,4% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4572 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Кюстендил се нарежда на 13-о място заедно с Перник и Шумен, след Благоевград и преди Монтана и Ямбол. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Кюстендил отбелязва в областта на електронното управление и административните услуги, където градът заема едва 10-о място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на корупцията, където се нарежда на 21-во място от общо 28-те областни центъра.

Общо класиране (Кюстендил)		13
Индикатори		Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци		13
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти		4
1.2 Размер на данъка върху превозните средства		16
1.3 Размер на патентен данък (годишен)		17
2) Ниво на местните такси		12
2.1 Размер на такса за битови отпадьци		18
2.2 Размер на такса за ползване на пазари		9
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво		9а
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект		9а
4) Електронно управление		10
4.1 Е-правителство		7
4.2 Едно гише		5
4.3 Публични регистри		13
5) Административни услуги		10
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително		11
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)		8
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи		12
6) Корупция в местната власт		21
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт		14
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни		23
6.3 Политики за борба с корупцията		23

Ловеч

Област Ловеч е разположена в Централна Северна България с площ 4129, или 3,7% от територията на страната. Населението на областта е 155 468 души, или 2.0% от населението на страната. Област Ловеч граничи с областите София, Плевен, Велико Търново, Габрово, Стара Загора и Пловдив. През територията на областта минават две главни пътни артерии I-4 (София – Севлиево – Велико Търново – Шумен) и път I-3 (Ботевград – Коритна – Бяла). Някои от основните икономически отрасли за областта са производството на хранителни продукти, напитки, текстил, обработка на кожа, преработка на дървесина и мебелна индустрия. Производството на мебели е силно застъпено в общините Тетевен, Троян и Ловеч. В административно-териториалните граници на областта са включени 8 общини и 150 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 750 475 хил. лв. (1,5% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4827 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Ловеч се нарежда на 7-мо място след Силистра, Разград и Добрич и преди Видин. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Ловеч отбелязва в областта на административните услуги, където

заема 2-ро място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на електронното управление, където Ловеч заема 23-то място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикаторите „корупция“ и „местни данъци“, където Ловеч заема съответно 3-та и 7-ма позиция. По индикатора „местни такси“ Ловеч се нарежда на 22-ро място в класацията.

Общо класиране (Ловеч)	7
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	7
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	8
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	14
2) Ниво на местните такси	22
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	25
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	12
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	23
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	28
5) Административни услуги	2
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	2
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	10
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	5
6) Корупция в местната власт	3
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	1
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	1
6.3 Политики за борба с корупцията	17

Монтана

Област Монтана е разположена в централната част на Северозападна България с площ 3636 кв. км, или 3,3% от площта на страната. Северната ѝ граница е река Дунав, която е и държавна граница с Република Румъния. В югозападна посока границата съвпада с държавната граница с Република Сърбия. Населението на областта е 161 161 души, или 2,1% от населението на страната. Някои от основните икономически отрасли в областта са преработваща промишленост, металургия и производство на метални изделия, машини, производство на храни и напитки и производство на текстил и облекло. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 130 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 651 777 хил. лв. (1,3% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4044 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Монтана се нарежда на 16-о място заедно с Ямбол, след Шумен, Перник и Кюстендил и преди Хасково. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Монтана отбелязва в областта на местните данъци, където заема 4-то място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на местните такси,

където Монтана заема 25-о място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „административни услуги“, където Монтана заема 8-ма позиция.

Общо класиране (Монтана)	16
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	4
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	17
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	1
2) Ниво на местните такси	25
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	18
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	23
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	га
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	га
4) Електронно управление	16
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	6
5) Административни услуги	8
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	23
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	2
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	1
6) Корупция в местната власт	14
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	20
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	11
6.3 Политики за борба с корупцията	11

Пазарджик

Област Пазарджик е разположена в централната част на Южна България с площ от 4457 кв. км, или 4% от общата площ на страната. Основни икономически отрасли са земеделието и индустрията. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 117 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1524 062 хил. лв. (3,1% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5182 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Пазарджик се нарежда на 21-во място след Сливен и София и преди Бургас и Велико Търново. Същата позиция заема и Ботевград. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Пазарджик отбелязва в областта на нивото на местните данъци, където заема 2-ро място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на корупция, където Пазарджик е на последно място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Сравнително добри са резултатите по индикатора електронно управление, където Пазарджик заема 6-а позиция. По индикатора „административни услуги“ се класира на едни от последните места.

Общо класиране (Пазарджик)	21
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	2
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	2
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	7
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	9
2) Ниво на местните такси	28
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	26
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	N/A
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	6
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	6
5) Административни услуги	24
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	25
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	27
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	14
6) Корупция в местната власт	28
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	26
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	27
6.3 Политики за борба с корупцията	28

Перник

Област Перник е разположена в Средна Западна България с площ от 2394 кв. км, или 2,2% от площта на страната. Областта граничи на североизток с област София, на юг с област Кюстендил, а на запад е сръбската граница с Република Сърбия. Населението на областта е 138 773, или 1,8% от населението на страната. През региона преминават транспортните коридори № 4 север - юг (Е – 79) Видин – София – Кулата и коридор № 8 запад – изток Пюешево – София – Бургас. В административно-териториалните граници на областта са включени 6 общини и 171 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 703 220 хил. лв. (1,4% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5067 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Перник се нарежда на 13-о място заедно с Кюстендил и Шумен след Благоевград и преди Монтана и Ямбол. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Перник отбелязва в областта на корупционните практики, където заема 3-то място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на електронното управление, където Перник е на 26-о място в класацията.

Общо класиране (Перник)	13
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	22
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	18
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	10
2) Ниво на местните такси	17
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	N/A
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	14
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	26
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	25
5) Административни услуги	11
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	13
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	17
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	3
6) Корупция в местната власт	3
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	10
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	2
6.3 Политики за борба с корупцията	7

Плевен

Област Плевен е разположена в централната част на Северна България с площ 4653 кв. км, или 4,2% от площта на страната. Областта граничи на север с река Дунав, на запад – с област с административен център Враца, на изток – с област Велико Търново, на юг с област Ловеч. Населението на областта е 297 928, или 3,3% от населението на страната. Жителите на градовете в областта представляват 62.6%, а тези в селата са 37.4%. Някои от основните икономически отрасли за областта са преработващата индустрия, представена от производството на храни и напитки, тютюневи изделия, текстил, шивашката промишленост и, от друга страна, аграрният сектор, заетъпен най-вече в сектора на растениевъдство. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 123 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 289 312 хил. лв. (2,6% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4328 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Плевен се нарежда на 26-о място след Ботевград и преди Смолян. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Плевен отбелязва в областта на нивото на ко-

рупция, където заема едва 18-о място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на местните такси, където заема 23-то място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Общо класиране (Плевен)	26
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	20
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	14
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	26
2) Ниво на местните такси	23
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	14
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	25
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	20
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	16
5) Административни услуги	22
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	21
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	20
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	19
6) Корупция в местната власт	18
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	17
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	16
6.3 Политики за борба с корупцията	21

Пловдив

Област Пловдив е разположена в централната част на Южна България с площ 5973 кв. км, или 5,4% от територията на страната. На север областта граничи с област Ловеч, на изток граница е област Стара Загора, на югоизток са разположени област Хасково и област Кърджали, на юг граничи с област Смолян, на запад - с област Пазарджик, на северозапад има обща граница с област София. Населението на областта е 705 121 души, или 9,2% от населението на страната. През Пловдив и областта преминават транспортен коридор № 8 и № 4. Основните сектори, характеризиращи структурата на икономиката в областта, са производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия; металургия и производство на метални изделия; производство на текстил и облекла; производство на хартия и картони; производство на химически вещества, продукти и влакна; производство на машини и оборудване; производство на изделия от пластмаси. В административно-териториалните граници на областта са включени 18 общини и 215 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 3 721 056 хил. лв. (7,5% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5277 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Пловдив

се нарежда на 10-о място след Кърджали и преди Русе. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Пловдив отбелязва в областта на нивото на местните такси, където заема 2-ро място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на развитие на електронното управление, където заема 25-о място в класацията от общо 28-те областни центъра.

Общо класиране (Пловдив)	10
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	12
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	5
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	25
2) Ниво на местните такси	2
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	5
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	1
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	25
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	16
5) Административни услуги	18
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	8
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	21
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	21
6) Корупция в местната власт	11
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	9
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	21
6.3 Политики за борба с корупцията	4

Разград

Разградска област е разположена в североизточната част на Дунавската равнина с площ 2416 кв. км, или 2.4% от територията на страната. Областта граничи с Русенска, Силистренска, Шуменска и Търговищка област. Населението на Разградска област е 136 062 души, или 1,8% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 7 общини и 102 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 589 946 хил. лв. (1,2% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4336 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Разград се нарежда на 4-то място заедно с Добрич и Силистра след Габрово и преди Ловеч. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Разград отбелязва в областта на нивото на корупция и административните услуги, където заема 3-то място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на местните данъци, където заема 19-о място в класацията.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „местни такси“, където Разград заема 8-ма позиция.

Общо класиране (Разград)	4
Индикатори	място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	19
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	24
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	15
2) Ниво на местните такси	8
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	8
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	13
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	13
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	1
4.3 Публични регистри	25
5) Административни услуги	3
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	7
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	5
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	7
6) Корупция в местната власт	3
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	7
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни	7
6.3 Политики за борба с корупцията	5

Русе

Област Русе е разположена в Североизточна България с площ 2875 кв. км, или 2,6% от територията на страната. Основните икономически отрасли са насочени в преработващата промишленост. Населението на област Русе е 253 008 души, или 3,3% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 8 общини и 83 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 317 679 хил. лв. (2,7% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 5208 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Русе се нарежда на 11-о място след Пловдив и преди Благоевград. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Русе отбелязва в областта на административните услуги, където градът заема 7-мо място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на въвеждане на електронното управление на местно ниво, където Русе заема 32-во място в класацията.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „местни такси“, където Русе заема 9-а позиция.

Общо класиране (Русе)	11
Индикатори	място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	11
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	6
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	23
2) Ниво на местните такси	9
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	5
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	17
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	9а
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	9а
4) Електронно управление	21
4.1 Е-правителство	24
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	18
5) Административни услуги	7
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	10
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	6
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	9
6) Корупция в местната власт	10
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	11
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни	9
6.3 Политики за борба с корупцията	14

Силистра

Област Силистра е разположена на река Дунав в Североизточната част на България с площ 2846 кв. км, или 2,6% от територията на страната. Населението на областта е 130 898 души, или 1,7% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 7 общини и 118 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 511 058 хил. лв. (1% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 3904 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Силистра се нарежда на 4-то място заедно с Разград и Добрич, след Габрово и преди Ловеч. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Силистра отбелязва в областта на корупцията на местно ниво, където заема 1-во място от общо 28 в класацията, а най-лошата – в областта на нивото на електронно управление, където заема 19-о място в класацията.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „административни услуги“, където Силистра заема 4-та позиция.

Общо класиране (Силистра)	4
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	10
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	21
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	6
2) Ниво на местните такси	12
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	9
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	18
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	19
4.1 Е-правителство	24
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	12
5) Административни услуги	4
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	6
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	4
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	10
6) Корупция в местната власт	1
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	4
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни	5
6.3 Политики за борба с корупцията	1

Сливен

Област Сливен е разположена в Югоизточна България с площ от 3544 кв. км, или 3,2% от територията на страната. На юг областта граничи с Ямболска област, на изток – с Бургаска област, на север – с области Велико Търново, Търговище и Шумен, на югозапад – с област Стара Загора. Населението на област Сливен е 207 786 души, или 2,7% от населението на страната. Основният икономически отрасъл в областта е преработващата промишленост. По-важните отрасли на преработващата промишленост са производство на текстил, текстилни изделия и облекло, производство на хранителни продукти и напитки, производство на машини и оборудване, производство на електрооптично и друго оборудване и др. В административно-териториалните граници на областта са включени 4 общини и 119 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 817 826 хил. лв. (1,7% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 3936 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Сливен се нарежда на 19-о място след Хасково и преди Пазарджик. В общата класация Сливен дели 19-ата позиция със София. Класирането по различните индикатори показва, че най-добра

та позиция Сливен отбелязва в областта на административните услуги, където заема 6-о място в класацията, а най-лошата – в областта на местните такси и данъци, където заема предпоследно място в класацията.

Общо класиране (Сливен)	19
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	27
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	25
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	20
2) Ниво на местните такси	27
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	18
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	27
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	15
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	24
5) Административни услуги	6
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	4
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	9
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	8
6) Корупция в местната власт	12
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	17
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупни	14
6.3 Политики за борба с корупцията	5

СМОЛЯН

Област Смолян е разположена в централната част на Родопите с площ от 3193 кв. км, или 2.9% от територията на страната. Тя има общи граници с областите Пловдив, Пазарджик, Кърджали и Благоевград. По-голямата част от територията е заета от горски масиви (около 66%), а земеделските земи са около 27%. Населението на областта е 131 010 души, или 1,7% от населението на страната. Някои от водещите отрасли в областта са преработващата промишленост и строителството. В административно-териториалните граници на областта са включени 10 общини и 242 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 607 389 хил. лв. (1,2% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4636 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Смолян се нарежда на 27-мото, предпоследно, място след Плевен и преди Стара Загора. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция Смолян отбелязва в областта на корупцията, където заема едва 17-о място в класацията, а най-лошата – в областта на електронното управление, където заема последно място.

По всички основни индикатори Смолян се нарежда във втората половина на класацията.

Общо класиране (Смолян)		27
Индикатори		МЯСТО (1 - 28)
1 Ниво на местните данъци		20
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти		22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства		20
1.3 Размер на патентен данък (годишен)		4
2 Ниво на местните такси		24
2.1 Размер на такса за битови отпадьци		12
2.2 Размер на такса за ползване на пазари		20
3 Регулиране на стопанската дейност на местно ниво		не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект		не
4) Електронно управление		28
4.1 Е-правителство		24
4.2 Едно гише		28
4.3 Публични регистри		25
5) Административни услуги		19
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително		15
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)		15
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи		26
6) Корупция в местната власт		17
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт		15
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки		15
6.3 Политики за борба с корупцията		18

София

Област София е разположена в Софийското поле с надморска височина около 550 метра на площ от 1349 кв. км, или 3,2% от територията на страната. На северозапад, на север, на изток и на юг областта граничи със Софийска област, а на югозапад - с област Перник. Населението на областта е 1 240 788 души, или 16,2% от населението на страната. Някои от по-важните икономически сектори в областта са секторите на услуги, финансите и промишлеността. В административно-териториалните граници на областта са включени 1 община и 38 населени места. Урбанизираните територии заемат 297 кв. км, земеделските територии са с площ 493 кв. км, горските – 478 кв. км, териториите за добив на полезни изкопаеми – 12 кв. км. Към началото на 2007 г. БВП на областта е най-високият за цяла България в размер на 16 444 461 хил. лв. (33% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 13 253 лв.

В общото класиране на 28-те големи града София се нарежда на 19-о място заедно със Сливен, след Хасково и преди Пазарджик. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на София е в областта на местните данъци и прилагането на електронно управление, където е 5-о място сред 28-те града, а най-

лошата – в областта на административните услуги, където заема 26-о място в класацията.

По отношение на нивото на корупция мястото на София е на дъното на класацията – 23-та позиция.

Общо класиране (София)		19
Индикатори		МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци		5
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти		21
1.2 Размер на данъка върху превозните средства		1
1.3 Размер на патентен данък (годишен)		5
2) Ниво на местните такси		15
2.1 Размер на такса за битови отпадьци		24
2.2 Размер на такса за ползване на пазари		4
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво		9а
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект		9а
4) Електронно управление		7
4.1 Е-правителство		7
4.2 Едно гише		5
4.3 Публични регистри		1
5) Административни услуги		28
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително		27
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)		28
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи		15
6) Корупция в местната власт		23
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт		27
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки		26
6.3 Политики за борба с корупцията		8

Стара Загора

Област Стара Загора е разположена в централната част на Република България с площ от 5151 кв. км, или 4,6% от територията на страната. Областта граничи със Сливенска, Ямболска, Хасковска, Пловдивска, Габровска и Великотърновска област. Населението на областта е 355 626 души, или 4,7% от населението на страната. Основните икономически сектори на развитие в областта са промишленост (енергетика, енергийни суровини и хранително-вкусова, текстил и др.) и селско стопанство. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 206 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 2 252 821 хил. лв. (4,6% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 6335 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Стара Загора се нарежда на последно място след Смолян. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Стара Загора е в областта на местните такси, където е едва на 18-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на административните услуги и местните данъци, където заема 25-о място в класацията.

Стара Загора отбелязва доста ниски резултати по индикатора

„електронно управление“, който я нарежда на 24-то място в класацията на 28-те областни центъра.

Общо класиране (Стара Загора)	28
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	25
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	20
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	15
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	21
2) Ниво на местните такси	18
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	9
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	24
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	24
4.1 Е-правителство	18
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	13
5) Административни услуги	25
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	16
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	25
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	27
6) Корупция в местната власт	20
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	16
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	17
6.3 Политики за борба с корупцията	25

Търговище

Област Търговище е разположена в Североизточна България с площ от 2710 кв. км, или 2,4% от територията на страната. На север граничи с областите Русе и Разград, на изток с област Шумен, на юг със Сливен и на запад с Велико Търново. В границите си включва земи от Дунавската равнина на север и от Предбалкана на юг. Основните икономически сектори на развитие в областта са промишлеността (винаро-лозарска и др.) и аграрен сектор. Населението на областта е 132 771 души, или 1,7% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 5 общини и 196 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 586 915 хил. лв. (1,2% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4421 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Търговище се нарежда на първо място преди Враца. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Търговище е в областта на нивото на корупцията, където е на 2-ро място, а най-лошата – в областта на административните услуги, където заема 12-о място в класацията. Добри са резултатите по индикатора „местни такси“, които нареждат Търговище на 3-та позиция.

Прави впечатление, че Търговище печели първата позиция в крайното класиране със солидно представяне по всички индикатори, но без нито едно първо място по отделен индикатор.

Общо класиране (Търговище)	1
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	9
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	12
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	12
2) Ниво на местните такси	3
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	2
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	6
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	10
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	13
5) Административни услуги	12
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	12
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	7
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	17
6) Корупция в местната власт	2
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	3
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/покупки	10
6.3 Политики за борба с корупцията	2

Хасково

Област Хасково е разположена в Южна България с площ от 5533 кв. км, или 5% от територията на страната. Основните икономически сектори на развитие в областта са промишлеността, услугите и селското стопанство. Населението на областта е 261 726 души, или 3,4% от населението на страната. В административно-териториалните граници на областта са включени 11 общини и 261 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 1 070 940 хил. лв. (2,2% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4092 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Хасково се нарежда на 18-о място след Ямбол и преди Сливен и София. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Хасково е в областта на местните такси, където е на първо място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на местните данъци, където заема последно място в класацията.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „корупция“, като нареждат Хасково на 7-ма позиция. По индикаторите „електронно управление“ и „административни услуги“ Хасково е на едва 22-ро и 23-то място.

Общо класиране (Хасково)	18
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	28
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	22
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	26
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	28
2) Ниво на местните такси	1
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	1
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	3
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	22
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	20
5) Административни услуги	23
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	24
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	16
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	25
6) Корупция в местната власт	7
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	2
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	4
6.3 Политики за борба с корупцията	19

Шумен

Област Шумен е разположена в централната част на Североизточна България с площ от 3390 кв. км, или 3,1% от територията на страната. Областта на север граничи с област Силистра, на североизток с област Варна, на юг с област Бургас, на югозапад с област Сливен, а на запад – с областите Търговище и Разград. Населението на областта е 196 559 души, или 2,6% от населението на страната. Основните икономически сектори на развитие в областта са промишлеността, пивоварство, селско стопанство и др. В административно-териториалните граници на областта са включени 10 общини и 151 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 856 687 хил. лв. (1,7% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 4358 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Шумен се нарежда на 13-о място заедно с Перник и Кюстендил, след Благоевград и преди Монтана и Ямбол. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Шумен е в областта на корупцията, където е на 6-о място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на местните данъци, където заема 26-о място в класацията.

Сравнително добри са резултатите по индикатора „административни услуги“, като нареждат Шумен на 9-а позиция. По индикатора „местни такси“ Шумен е едва на 21-во място.

Общо класиране (Шумен)	13
Индикатори	Място (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	26
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	19
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	23
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	18
2) Ниво на местните такси	21
2.1 Размер на такса за битови отпадьци	14
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	22
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	17
4.1 Е-правителство	7
4.2 Едно гише	21
4.3 Публични регистри	6
5) Административни услуги	9
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	8
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	18
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	4
6) Корупция в местната власт	6
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	5
6.2 Нерегламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	12
6.3 Политики за борба с корупцията	3

Ямбол

Област Ямбол е разположена в югоизточната част на България с площ от 3355 кв. км, или 3% от територията на страната. Областта граничи със Сливенска, Бургаска, Хасковска и Старозагорска област. Населението на областта е 142 475 души, или 1,9% от населението на страната. Южната граница на Ямболска област съвпада с държавната граница на Република България с Република Турция. Основните икономически сектори на развитие на областта са свързани с търговията, земеделието и свързаните с него производства - преработка на храни, текстил и машиностроене. В административно-териториалните граници на областта са включени 5 общини и 109 населени места. Към началото на 2007 г. БВП на областта е 545 190 хил. лв. (1,1% от БВП на България), а БВП на човек от населението е 3827 лв.

В общото класиране на 28-те областни центъра Ямбол се нарежда на 16-о място заедно с Монтана, след Кюстендил, Перник и Шумен и преди Хасково. Класирането по различните индикатори показва, че най-добрата позиция на Ямбол е в областта на административните услуги, където е на 4-то място сред 28-те града, а най-лошата – в областта на корупционните практики, където заема 25-о място в класацията.

Общо класиране (Ямбол)	16
Индикатори	МЯСТО (1 - 28)
1) Ниво на местните данъци	18
1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти	6
1.2 Размер на данъка върху превозните средства	22
1.3 Размер на патентен данък (годишен)	16
2) Ниво на местните такси	15
2.1 Размер на такса за битови отпадъци	7
2.2 Размер на такса за ползване на пазари	21
3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво	не
3.1 Регулаторен режим за стационарен търговски обект	не
4) Електронно управление	18
4.1 Е-правителство	24
4.2 Едно гише	5
4.3 Публични регистри	6
5) Административни услуги	4
5.1 Процедура по издаване на строително разрешително	4
5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)	3
5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи	13
6) Корупция в местната власт	25
6.1 Ниво на корупция в работата на местната власт	22
6.2 Нерезгламентирани плащания от страна на фирмите/подкупи	19
6.3 Политики за борба с корупцията	22

VII. Извоги

Административната тежест върху бизнеса в България е голяма, което е видно както от това изследване, така и от международни изследвания. Въпреки не особено развитите процеси на децентрализация в страната, немалка част от тази тежест се налага от местните власти – било то под формата на високи местни данъци и такси, тромава администрация, некачествени услуги или просто корупция. Всичко това може да се промени, и то по един естествен път, но за целта е нужна подходяща среда, в която са налице стимулите за по-добро управление на местно ниво.

Ние вярваме, че тези стимули идват с процеса на децентрализация в страната и че конкуренцията между местните власти ще доведе до по-добри условия както за бизнеса, така и за гражданите. За да се случи всичко това обаче, процесът на децентрализация трябва да продължи. Пътят на децентрализацията е единственият, който ще доведе до конкуренция между отделните местни власти.

Именно конкуренцията между общините е този естествен (автоматичен) механизъм, който може да доведе до създаването на по-добра бизнес среда на местно ниво.

Крайъгълният камък в процеса на децентрализация безспор-

но е възможността за провеждане на самостоятелна данъчна политика от страна на местната власт

За да говорим за истинска децентрализация, общините трябва да могат да определят напълно свободно размера на местните данъци и такси. Това означава да няма минимални и максимални прагове, както и конкретно дефинирани (чрез закон) местни данъци и такси. В крайна сметка дадена община може да реши да премахне данъка върху наследствата например. Това би следвало да е решение само и единствено на местните управници.

На практика всички преки данъци могат спокойно да станат местни. И подоходното, и корпоративното облагане могат да бъдат прехвърлени като отговорност на общините, чието финансиране вече да не зависи предимно от решенията на Министерския съвет. Това би позволило на общините да се конкурират помежду си както по отношение на бизнес средата, така и при предоставяните публични услуги. Преките данъци съвсем не са основният източник на средства за държавната хазна, така че прехвърлянето им към властта, която е най-близко до хората, съвсем не би било нелогично действие.

АНЕКС 1

„Административен въпросник“ към изследването *Местни условия за правене на бизнес*

МЕСТНИ ДАНЪЦИ

(на базата Закона за местните данъци и такси)

1.1. Данък върху недвижимите имоти

Чл. 22. (Изм., ДВ, бр. 110 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г.) Общинският съвет определя с наредбата по чл. 1, ал. 2 размера на данъка в граници от 0,5 до 2 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот.

Q2. *Размер на данъка върху недвижимите имоти в границите от 0,5 до 2 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот?*

Запишете размера на данъка.

, промила (единица на хиляда)

1.2. Данък върху превозните средства

Чл. 55. (Изм., ДВ, бр. 110 от 2007 г.) (1) За леки автомобили общинският съвет определя размера на данъка с наредбата по чл. 1, ал. 2 съобразно мощността на двигателя, коригиран с коефициент в зависимост от годината на производство, както следва:

- до 37 kW включително - от 0,34 до 1,02 лв. за 1 kW
- над 37 kW до 55 kW включително - от 0,40 до 1,20 лв. за 1 kW
- над 55 kW до 74 kW включително - от 0,54 до 1,62 лв. за 1 kW
- над 74 kW до 110 kW включително - от 1,10 до 3,30 лв. за 1 kW;**
- над 110 kW - от 1,23 до 3,69 лв. за 1 kW.

Q3. *Размер на данъка върху превозните средства? – Визира се данъкът за леки автомобили с мощност - над 74 kW до 110 kW включително - от 1,10 до 3,30 лв. за 1 kW.*

Запишете размера на данъка.

, лева/киловат

1.3 Патентен данък

Чл. 61з. (1) Физическо лице, включително едноличен търговец, което извършва дейности, посочени в приложение № 4 (патентни дейности), се облага с годишен патентен данък за доходите от тези дейности

Q4. *Размер на патентния данък (годишен) – Визира се търговия на дребно до 100 кв. м нетна търговска площ на обекта – данъкът се определя за 1 кв. м нетна търговска площ според местонахождението на обекта: от 2 до 20 лв. (Приложение 4 на закона)*

Запишете размера на данъка.

, лева/за 1 кв. метър търговска площ

МЕСТНИ ТАКСИ

(на базата Закона за местните данъци и такси)

2.1 Такса за битови отпадъци

Чл. 62. (Доп., ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 6б за всяка услуга поотделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Чл. 66. (1) (Доп., ДВ, бр. 119 от 2002 г.) Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет.

Q5. *Размер на такса за битови отпадъци за не-жилищни имоти на юридически лица?*

Запишете размера на таксата. **Моля, задължително посочете мерната единица, в която Ви е съобщен размерът на таксата.**

2.2 Такси за ползване на пазари, тържища, тротоари, площади, улични платна, панаири и терени с друго предназначение

Чл. 72. Таксата се заплаща за ползване на тротоари, площади, улични платна, места, върху които са организирани пазари (открити и покрити), тържища, панаири, както и терени с друго предназначение, които са общинска собственост.

Q6. *Размер на такса за ползване на пазари за търговия с промишлени стоки (на ден)*

Запишете размера на таксата. **Моля, задължително посочете мерната единица, в която Ви е съобщен размерът на таксата.**

ЕЛЕКТРОННО ПРАВИТЕЛСТВО И ЕДНО ГИШЕ

Q7. *Общината поддържа ли собствена интернет страница?*

Само един отговор.

1	Да	Продължете с въпрос Q8
2	Не	Преминете на въпрос Q9

Q8. Каква е степеня на предоставяне на услуги по електронен път от вашата администрация?

Само един отговор.

1	Първа степен (поколение) - <i>Информация:</i> институциите публикуват в интернет информация, която е достъпна за гражданите и фирмите
2	Втора степен (поколение) - <i>Еднопосочно взаимодействие:</i> институциите публикуват в интернет информация и предоставят възможност за изтегляне на бланки и формуляри, свързани с услугите
3	Трета степен (поколение) - <i>Двупосочно взаимодействие:</i> потребителят на услугата освен получаването на информация и изтеглянето на бланки може да изпраща писма, формуляри и др. по електронен път, но администрацията не е задължена да му отговори в реално време или по същия начин
4	Четвърта степен (поколение) - <i>Транзакция:</i> гражданите и фирмите комуникират с администрацията по електронен път и обратно онлайн. Съществува механизъм за потвърждаване на действителността на транзакцията.

Q9. Във вашата община има функциониращо едно гише

Само един отговор.

1	Да	Продължете с въпрос Q10
2	Не	Преминете на въпрос Q11

Q10. Как определяте етапа на готовност за практическа работа на едно гише?

Само един отговор.

1	Базов етап - При базовия етап на потребителя се налага да осъществява лични контакти с различни структури от администрацията
2	Развиващ се етап - контактът се осъществява лично и по телефон и има предимно едно място за достъп, но се налагат и допълнителни контакти с други структури и звена
3	Работещ етап - има едно място за достъп и потребителят може да се свърже с администрацията лично, по телефон или да получи информация чрез интернет
4	Отличен етап - има едно място за контакт и всички случаи се решават там, а достъпът се осъществява посредством множество канали – лично, телефон, интернет

ПУБЛИЧНИ РЕГИСТРИ

Q11. Вашата община поддържа ли публично достъпен имотен регистър?

Само един отговор.

Q12. Имотният регистър достъпен ли е в интернет?

Само един отговор.

Q13. Вашата община поддържа ли публично достъпен регистър на общинското имущество?

Само един отговор.

Q14. Регистърът на общинското имущество достъпен ли е в интернет?

Само един отговор.

Q15. Вашата община поддържа ли публично достъпен регистър за разпоредителните сделки с имоти – общинска собственост?

Само един отговор.

Q16. Регистърът за разпоредителните сделки с имоти – общинска собственост, достъпен ли е в интернет?

Само един отговор.

АНЕКС 2

„Бизнес въпросник“ към изследването *Местни условия за правене на бизнес*

ПРОЦЕДУРА ПО ИЗДАВАНЕ НА СТРОИТЕЛНО РАЗРЕШИТЕЛНО

A1. От това, което знаете, или на база на вашия опит при работата ви с общинската администрация, моля, кажете срещали ли сте (фирмите срещат ли) трудности при работата си с общинската администрация във вашата община в процеса на издаване на строителни разрешителни?

Само един отговор.

1 Да **Продължете с въпрос А2**

2 Не **Преминете на въпрос А4**

A2. Моля, посочете от какъв род са възникналите трудности

Възможни са повече отговори.

A	1	Неясни и объркващи изисквания за издаване на строително разрешително
B	1	Прекалено тромава администрация
C	1	Не-кооперативни служители на общинската администрация
D	1	Неспазване на срокове
E	1	Опити за въвличане в корупционни схеми
F	1	Всички посочени
G	1	Други (моля, посочете)
H	1	Не знае/не отговорил

A3. В кои насоки според вас би трябвало да има оптимизация в работата на общинската администрация?

Само един отговор.

1	По-ефективна работа на администрацията
2	По-ясни регулации
3	Практическо използване на е-правителството при издаване на строително разрешително (включително и едно гише)
4	Всичко посочено
5	Други (моля, посочете какви са те)
9	Не знае/не отговорил

A4. Моля, отбележете в полето по-долу, колко време (в работни дни) отнема издаването на едно строително разрешително, при условие че има изготвен Подробен устройствен план (ПУП)?

Запишете отговора на респондента.

работни дни 999. Не знае/Не отговорил

A5. Какъв е размерът на таксата за издаване на строително разрешително?

Запишете отговора на респондента.

лева 9999. Не знае/Не отговорил

ПРОЦЕДУРА ПО ОВОС

Разглеждаме два случая

Първи случай. Инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение №1 на Закон за опазване на околната среда (ЗООС) и са в компетенцията РИОСВ

B1. Колко време (в работни дни) ви отне (отнема) получаването на решението по ОВОС? (от информиране на компетентните органи на РИОСВ или МОСВ до обявление на решението по ОВОС)

Запишете отговора на респондента.

работни дни 999. Не знае/Не отговорил

B2. От това, което знаете, или на база на вашия опит при работата ви с общинската администрация, моля, кажете срещали ли сте (фирмите срещат ли) трудности при работата си с общинската администрация във вашата община и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на получаване на решение по ОВОС?

Само един отговор.

В3. Моля, посочете от какъв род са възникналите трудности

Възможни са повече отговори.

A	1	Неясни и объркващи изисквания за получаване на решение по ОВОС
B	1	Трудности при работата с публичните власти
C	1	Неспазване на срокове
D	1	Опити за въвлечане в корупционни схеми
E	1	Некомпетентност
F	1	Липса на сътрудничество от страна на представители на публичните органи
G	1	Други (моля, посочете)
H	1	Не знае/ Не отговорил

Втори случай. Инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение №2 на ЗООС и за което е необходимо да се извърши преценка за необходимостта от извършване на ОВОС.

С1. Колко време (в работни дни) ви отне (отнема) получаването на решението по ОВОС? (от запитване на компетентните органи РИОСВ или МОСВ за преценка за необходимостта от ОВОС до обявяване на решението относно преценката за необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционното решение)

Запишете отговора на респондента.

работни дни

999. Не знае/ Не отговорил

С2. От това, което знаете, или на база на вашия опит при работата ви с общинската администрация, моля, кажете срещали ли сте (фирмите срещат ли) трудности при работата си с общинската администрация във вашата община и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на извършване на преценка за необходимостта от ОВОС?

Само един отговор.

С3. Моля, посочете от какъв род са възникналите трудности

Възможни са повече отговори.

A	1	Неясни и объркващи изисквания относно процедурата по извършване на преценка за необходимостта от ОВОС
B	1	Трудности при работата с публичните власти
C	1	Неспазване на срокове
D	1	Опити за въвлечане в корупционни схеми
E	1	Некомпетентност
F	1	Липса на сътрудничество от страна на представители на публичните органи
G	1	Други (моля, посочете)
H	1	Не знае/не отговорил

ПРОМЯНА НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

D1. Колко време (в работни дни) отнема процесът на промяна на предназначението на земеделската земя, при условие че има изготвен подробен устройствен правилник (ПУП)?

Запишете отговора на респондента.

работни дни

999. Не знае/Не отговорил

D2. Какви трудности срещате (срещат фирмите) при работата си с общинската администрация в процеса на промяна предназначението на земеделската земя?

Възможни са повече отговори.

A	1	Неясни и объркващи изисквания при процеса на промяна
B	1	Неясни и объркващи изисквания при подготвяне на необходимата документация
C	1	Прекалено тромава администрация
D	1	Служителите на общинската администрация не съдействат при процеса
E	1	Неспазване на срокове
F	1	Опити за въвлечане в корупционни схеми
G	1	Други (моля, посочете)
H	1	Не срещам трудности
I	1	Не знае/Не отговорил

СПАЗВАНЕ НА ДОГОВОРИ

E1. Колко време (в работни дни) ви отне (отнема) разглеждането на един търговски спор пред първата съдебна инстанция във вашия съдебен регион? (от момента на подаване на исковата молба в съда до взимане на решение на съдебно заседание)

Запишете отговора на респондента. Един отговор на всеки ред

A	При цена на иска под 25 хил. лева	дни	999 НЗ/НО
B	При цена на иска над 25 хил. лева	дни	999 НЗ/НО

Ако е необходимо, прочетете: (До: юристи на фирми, адвокати, адвокатски колегии по области)

Забележка: Тъй като според Гражданско-процесуалния кодекс в зависимост от материалния интерес даден търговски спор може да се разглежда от районния съд (при материален интерес под 25 хил. лв.) или окръжния съд (при материален интерес над 25 хил. лв.), разглеждаме времето, необходимо за решаване на търговски спор, при два случая: 1) при цена на иска под 25 хил. лв. и 2) при цена на иска над 25 хил. лв.

КОРУПЦИЯ

F1. Колко сериозен според Вас е проблемът с корупцията в работата на местната власт?

Само един отговор.

Няма проблем										Проблемът е много сериозен	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

F2. Във Вашата индустрия колко често според Вас се налага на фирмите и предприятията да правят нерегламентирани плащания и да дават подкупи, свързани с:

Един отговор на всеки рег.

		Никога	В изключителни случаи	Много рядко	Рядко	Сравнително често	Много често	Винаги	НЗ/НО
A	Плащане на данъци и такси	1	2	3	4	5	6	7	9
B	Обществени поръчки	1	2	3	4	5	6	7	9
C	Оказване на влияние върху местните регулации или наредби в полза на избрани бизнес интереси	1	2	3	4	5	6	7	9
D	Получаване на благоприятни съдебни решения	1	2	3	4	5	6	7	9
E	Получаване на лицензи или разрешения от местната власт или представители на централната власт	1	2	3	4	5	6	7	9
F	Осъществяване на други административни услуги от местната власт или представители на централната власт	1	2	3	4	5	6	7	9

F3. Местната власт осъществила ли е ефективни антикорупционни инициативи?

Само един отговор.

F4. Местната власт има ли адекватни правила и регламенти, които изискват максимална прозрачност по финансови въпроси?

Само един отговор.

F5. Според Вас възпрепятства ли се конфликтът на интереси в сферата на местната администрация?

Само един отговор.

F6. Прозрачни ли са процедурите по обществени поръчки, които се възлагат от местната власт?

Само един отговор.

АНЕКС 3

Основни характеристики на административно-териториалното устройство на Република България.

Нормативната рамка на административно-териториалната организационна структура на България се дефинира от Конституцията на Република България и в конкретни устройствени закони. Законът за административно-териториалното устройство на Република България е основният нормативен акт, регламентиращ реда и условията за създаването на административно-териториални и териториални единици (АТЕ и ТЕ) и извършването на административно-териториални промени.

Основните принципи при административно-териториалното устройство на страната са в съответствие с Европейската харта за местно самоуправление, ратифицирана от Народното събрание през 1995 г. С нея се регламентира прилагането на общоевропейските норми, които защитават и развиват правата и самостоятелността на местната власт.

За целите на административното устройство на територията на страната са дефинирани **два вида основни структурни единици:**

Административно териториални единици (АТЕ). Такива единици са **областите и общините.** Като специфична

особеност на единия вид АТЕ – **общините**, се определя създаването на **съставни административно-териториални единици (САТЕ) – райони и кметства.** В САТЕ се създават органи на самоуправление и управление, които са най-близки до населението, с цел подобряване на ефективността и качеството на обслужване и вземането на управленски решения.

Териториални единици (ТЕ). Като териториални единици са определени **населените места и селищните образувания.** Те са градивни елементи на АТЕ и САТЕ. Регламентирането на характеристиките на споменатите по-горе структури използва задължително характеристиката на населените места. Селищните образувания според вида на потребностите се делят на вилни и промишлени зони, курорти, курортни местности и комплекси. По своята същност те нямат свое собствено землище, а са разположени в землището на едно или повече населени места.

Дефиниция на основните административно-териториални единици

Областта като една от основните АТЕ се определя посредством своята територия, граници, население, наименование и административен център. Тя се състои от една или повече съседни общини, чиято територия представлява

и територията на областта. Законодателят въвежда изискването за **съседство**, което е важно, защото то гарантира териториалната цялост на областта и невъзможността тя да се създава от разпокъсани общини, които нямат общи граници. Наименованието на областта се определя от наименованието на населеното място, което е неин административен център. Като отклонение от разпоредбите на закона е случаят, при който две области – Софийска област и Столична община, която е със статут на област, имат общ административен център – град София.

Общината се припознава посредством своята територия, граници, население, наименование и административен център. Тя се състои от едно или повече съседни населени места. Територията на общината е територията на включените в нея населени места. Както и за областта, наименованието на общината се определя от наименованието на населеното място, което е неин административен център

Районите и кметствата са съставните административно-териториални единици в една община. От своя страна те са елемент на вътрешно-териториалната и управленската организация на общината. В общините могат да се създават **райони.** Според Закона за

териториалното деление на Столичната община и големите градове (над 300 000 души) задължително се създават райони. Райони могат да се създават и в градовете с население над 100 000 души по решение на общинския съвет. Районите се определят чрез техните територия, граници, население и наименование. Основните характеристики на района са населението и територията, която е част от територията, включена в строителните и землищните граници на града, и наименованието, което се определя с акта за създаването му.

ТАБЛИЦА: ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЛАСТЕТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

№	Област	Територия		Население		Общини		Населени места		БВП		БВП/човек от населението
		кв. км	%РБ	жители	%РБ	брой	%РБ	брой	%РБ	хил. лв	% РБ	
1	Благоевград	6 449	5,8	329 309	4,3%	14	5,3%	280	5,3%	1 481 035	3,0%	4 497
2	Бургас	7 748	7,0	420 095	5,5%	13	4,9%	257	4,8%	2 644 991	5,4%	6 296
3	Варна	3 819	3,4	459 613	6,0%	12	4,5%	158	3,0%	3 230 288	6,5%	7 028
4	Велико Търново	4 662	4,2	278 764	3,6%	10	3,8%	336	6,3%	1 289 203	2,6%	4 625
5	Видин	3 033	2,7	112 604	1,5%	11	4,2%	142	2,7%	449 438	0,9%	3 991
6	Враца	3 620	3,3	202 711	2,7%	10	3,8%	123	2,3%	1 100 660	2,2%	5 430
7	Габрово	2 023	1,8	133 218	1,7%	4	1,5%	356	6,7%	754 322	1,5%	5 662
8	Добрич	4 720	4,3	203 138	2,7%	8	3,0%	215	4,0%	888 089	1,8%	4 372
9	Кърджали	3 209	2,9	156 652	2,1%	7	2,7%	470	8,8%	687 000	1,4%	4 386
10	Кюстендил	3 052	2,7	149 187	2,0%	9	3,4%	182	3,4%	682 069	1,4%	4 572
11	Ловеч	4 129	3,7	155 468	2,0%	8	3,0%	150	2,8%	750 475	1,5%	4 827
12	Монтана	3 636	3,3	161 161	2,1%	11	4,2%	130	2,4%	651 777	1,3%	4 044
13	Пазарджик	4 457	4,0	294 086	3,8%	11	4,2%	117	2,2%	1 524 062	3,1%	5 182
14	Перник	2 394	2,2	138 773	1,8%	6	2,3%	171	3,2%	703 220	1,4%	5 067
15	Плевен	4 653	4,2	297 928	3,9%	11	4,2%	123	2,3%	1 289 312	2,6%	4 328
16	Пловдив	5 973	5,4	705 121	9,2%	18	6,8%	215	4,0%	3 721 056	7,5%	5 277
17	Разград	2 416	2,2	136 062	1,8%	7	2,7%	102	1,9%	589 946	1,2%	4 336
18	Русе	2 875	2,6	253 008	3,3%	8	3,0%	83	1,6%	1 317 679	2,7%	5 208
19	Силистра	2 846	2,6	130 898	1,7%	7	2,7%	118	2,2%	511 058	1,0%	3 904
20	Сливен	3 544	3,2	207 786	2,7%	4	1,5%	119	2,2%	817 826	1,7%	3 936
21	Смолян	3 193	2,9	131 010	1,7%	10	3,8%	242	4,5%	607 389	1,2%	4 636
22	София	1 349	1,2	1 240 788	16,2%	1	0,4%	38	0,7%	16 444 461	33,3%	13 253
23	Софийска	7 062	6,4	256 511	3,4%	22	8,3%	282	5,3%	1 913 041	3,9%	7 458
24	Стара Загора	5 151	4,6	355 626	4,7%	11	4,2%	206	3,9%	2 252 821	4,6%	6 335
25	Търговище	2 710	2,4	132 771	1,7%	5	1,9%	196	3,7%	586 915	1,2%	4 421
26	Хасково	5 533	5,0	261 726	3,4%	11	4,2%	261	4,9%	1 070 940	2,2%	4 092
27	Шумен	3 390	3,1	196 559	2,6%	10	3,8%	151	2,8%	856 687	1,7%	4 358
28	Ямбол	3 355	3,0	142 475	1,9%	5	1,9%	109	2,0%	545 190	1,1%	3 827
ОБЩО		111 002	100	7 640 238	100	264	100	5332	100	49 360 950	100	

Източник: НСИ

*Данните са към края на 2006 г.

Институт за пазарна икономика www.ime.bg

Мисията на ИПИ е да развива и да защитава пазарните подходи за преодоляване на предизвикателствата, пред които гражданите на България и в региона са изправят. Тази мисия се преследва още от 1993 г., когато институтът е официално регистриран като неправителствена организация.

Целите на ИПИ са да предоставя независима оценка и анализ на политиката на правителството, както и да служи като трибуна за обмяна на възгледи и мнения на икономисти и наблюдатели по различни въпроси.

ИПИ е носител на:

✓ **Златен ключ 2008** на Програма Достъп до информация (ПДИ) за упоритото търсене на документи по реда на Закона за достъп до обществена информация

✓ **Неправителствена организация на годината 2007** на мрежата Stockholm Network за разпространението на иде-

ите за свободен пазар и личен избор в Европа

✓ Медия за 2007 на мрежата Stockholm Network за успешната работа на института с медиите и популяризиране на идеите чрез различни информационни формати

✓ Награда **Темпълтън** за 2006 на фондация „Атлас“ за дългогодишните му усилия и принос за поддържане на принципите на свободата и пазарната икономика

✓ **Специалната награда** за 2001 на Министерския съвет за цялостен принос в развитието на гражданското общество в България.

ИНВЕСТИРАЙТЕ В ИДЕИТЕ ЗА СВОБОДА

Ако желаете да сте част от разпространението на стопанската свобода в България и да подпомогнете търсенето на пазарни решения, можете да подкрепите Института за пазарна икономика:

1. On-line гарение

Плащането се осъществява чрез ePay.bg - интернет системата за плащане с банкови карти и микросметки.

2. Дарение с кредитна карта

https://www.epay.bg/credit_wt.cgi?CIN=6364119669

3. Дарение по банкова сметка:

Банкова сметка на ИПИ в левове
IBAN: BG54 UNCR 7630 1039 2234 15
BIC: UNCRBGSF
УниКредит Булбанк;
ул. „Калоян“ №3

Възможностите за подкрепа са:

	РАЗМЕР	ПОЛЗИ
Съмишленник на ИПИ	до 200 лв.	Ставате част от мрежа, в която на почит са идеите за ниски данъци, малка администрация, повече лична свобода и върховенство на закона. Бъдете с нас !
Приятел на ИПИ	200 - 500 лв.	+ Специално свидетелство за приятел на ИПИ, получава всички бюлетини и специални доклади, както и покана за всички събития, организирани от ИПИ
Сътрудник на ИПИ	500 - 3500 лв.	+ Участие в специални допитвания, извършвани от ИПИ по актуални теми
Член на клуба на ИПИ	3500 - 7000 лв.	++ Покана за годишна среща на всички членове на клуба, на която имат възможност да обсъждат и коментират актуални теми с екипа на ИПИ
Почетен член на клуба на ИПИ	7000 - 15 000 лв.	+++ Лична среща с екипа на ИПИ веднъж годишно
Благодетел на ИПИ	над 15 000 лв.	++++ Възможност за участие в специални срещи на ИПИ по проекти, оперативни обсъждания на екипа и предложение на теми за изследване